

Oslo kommune
Plan- og bygningsetaten

Se adresseliste

Deres ref:

Vår ref (saksnr): 201409276-3
Oppgis alltid ved henvendelse

Saksbeh: Kjersti Grut

Dato: 11.07.2014

Arkivkode: 531

INNSPILL TIL HØRING OM ENDRINGER I KU-FORSKRIFTEN

Vi viser til brev av 04.07.2014 fra Byrådsavdelingen for byutviklings om høringsforslag til endring av forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven. Plan- og bygningsetaten bes innhente uttalelser fra andre kommunale virksomheter og utarbeide høringsuttalelse til høringsbrev av 02.07.2014 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Forslag til høringsuttalelse skal oversendes byrådsavdelingen innen 01.10.2014.

Departementets høringsforslag til endring av forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven gjelder oppfølging av gjeldende EU-rett på området, tilrettelegging for enklere og mer effektive bestemmelser og oppdateringer som følge av endringer i nasjonalt regelverk.

Plan- og bygningsetaten ber om at eventuelle uttalelser sendes per e-post til postmottak@pbe.oslo.kommune.no senest 10.09.2014.

Vennligst oppgi vår referanse i e-postens emnefelt.

PLAN- OG BYGNINGSETATEN
Fagsystemenheten

Dette dokumentet er elektronisk godkjent 11.07.2014 av:

Kjersti Grut - Saksbehandler

Vedlegg i sak 201409276-1	
Nr	Beskrivelse
2	Ber om uttalelse
3	Høring - forslag til forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven

Plan- og bygningsetaten

Boks 364 Sentrum
0102 Oslo

Besøksadresse:
Vahls gate , 0187 Oslo
www.pbe.oslo.kommune.no

Sentralbord: 02 180
Kundesenteret: 23 49 10 00
Telefaks: 23 49 10 01
E-post: postmottak@pbe.oslo.kommune.no
Bankgiro: 1315.01.01357
Org.nr.: 971 040 823 MVA

5 Høringsnotat

Likelydende brev sendt til:

Beredskapssetaten, v/ Jan Egil Bäckmark, Arne Garborgs plass 1, 0179 OSLO,
postmottak@ber.oslo.kommune.no

Boligbygg Oslo KF, Postboks 1192 Sentrum, 0107 OSLO, postmottak@bby.oslo.kommune.no

Brann- og redningsetaten, Arne Garborgs plass 1, 0179 OSLO, postmottak@bre.oslo.kommune.no

Byantikvaren, Postboks 2094 Grünerløkka, 0505 OSLO, postmottak@bya.oslo.kommune.no

Bydel Alna, Postboks 116 Furuset, 1001 OSLO, postmottak@bal.oslo.kommune.no

Bydel Bjerke, Postboks 13 Økern, 0508 OSLO, postmottak@bbj.oslo.kommune.no

Bydel Frogner, Postboks 2400 Solli, 0201 OSLO, postmottak@bfr.oslo.kommune.no

Bydel Gamle Oslo, Postboks 9406 Grønland, 0135 OSLO, postmottak@bgo.oslo.kommune.no

Bydel Grorud, Ammerudveien 22, 0958 OSLO, postmottak@bgr.oslo.kommune.no

Bydel Grünerløkka, Postboks 2129 Grünerløkka, 0505 OSLO, postmottak@bga.oslo.kommune.no

Bydel Nordre Aker, Postboks 4433 Nydalen, 0403 OSLO, postmottak@bna.oslo.kommune.no

Bydel Nordstrand, Postboks 98 Nordstrand, 1112 OSLO, postmottak@bns.oslo.kommune.no

Bydel Sagene, Thorvald Meyers gate 7, 0555 OSLO, postmottak@bsa.oslo.kommune.no

Bydel St.Hanshaugen, Postboks 6999 St. Olavs plass, 0130 OSLO, postmottak@bsh.oslo.kommune.no

Bydel Stovner, Karl Fossums vei 30, 0985 OSLO, postmottak@bsr.oslo.kommune.no

Bydel Søndre Nordstrand, Postboks 180 Holmlia, 1203 OSLO, postmottak@bsn.oslo.kommune.no

Bydel Ullern, Postboks 43 Skøyen, 0311 OSLO, postmottak@bun.oslo.kommune.no

Bydel Vestre Aker, Sørkedalsveien 150 B, 0754 OSLO, postmottak@bva.oslo.kommune.no

Bydel Østensjø, Postboks 157 Manglerud, 0612 OSLO, postmottak@bos.oslo.kommune.no

Bymiljøetaten, Postboks 9336 Grønland, 0135 OSLO, postmottak@bym.oslo.kommune.no

Eiendoms- og byfornyelsesetaten, Postboks 491 Sentrum, 0105 OSLO,

postmottak@eby.oslo.kommune.no

Energigjenvinningsetaten, Postboks 54 Mortensrud, 1215 OSLO, postmottak@ege.oslo.kommune.no

Enøketaten, Sommergata 1, 0255 OSLO, postmottak@ene.oslo.kommune.no

Gravferdsetaten, Akersbakken 32, 0172 OSLO, postmottak@gfe.oslo.kommune.no

Kulturetaten, Postboks 1453 Vika, 0116 OSLO, postmottak@kul.oslo.kommune.no

Omsorgsbygg Oslo KF, Postboks 2773 Solli, 0201 OSLO, postmottak@oby.oslo.kommune.no

Oslo Havn KF, Postboks 230 Sentrum, 0103 OSLO, postmottak@hav.oslo.kommune.no

Renovasjonsetaten, Postboks 4533 Nydalen, 0404 OSLO, postmottak@ren.oslo.kommune.no

Undervisningsbygg Oslo KF, Postboks 6473 Etterstad, 0663 OSLO, postmottak@ubf.oslo.kommune.no

Vann- og avløpsetaten, Postboks 4704 Sofienberg, 0506 OSLO, postmottak@vav.oslo.kommune.no

Helseetaten, Storgata 51, 0182 OSLO, postmottak@hel.oslo.kommune.no

Oslo kommune
Byrådsavdeling for byutvikling

Plan- og bygningsetaten
Postboks 364 Sentrum
0102 OSLO

Dato: 04.07.2014

Deres ref:

Vår ref (saksnr):

Saksbeh:

Arkivkode:

201403340-2

Signy Volden, 23461652

500

**HØRING - FORSKRIFT OM KONSEKVENsutredninger for planer etter
PLAN- OG BYGNINGSLOVEN**

Vedlagt oversendes kopi av høringsbrev av 02.07.2014 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet, hvor det følger høringsnotat vedrørende ovennevnte med høringsfrist 10.10.2014.

Plan- og bygningsetaten bes om å forestå utarbeidelse av et forslag til høringsuttalelse fra Oslo kommune, herunder bes om at det innhentes eventuelle uttalelser fra andre berørte kommunale virksomheter. Byrådsavdelingen legger til grunn at høringsuttalelsen avgis av byråd for byutvikling. Det bes om at etatens forslag til høringsuttalelse er byrådsavdelingen i hende innen 01.10.2014.

Med hilsen

Einar Jerven Sigstad
fung. kommunaldirektør

Signy Volden
fung. fagsjef

Godkjent og ekspedert elektronisk

Vedlegg: Høringsbrev av 02.07.2014 fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Høringsnotat
Høringsinstanser

KOMMUNAL- OG MODERNISERINGSDEPARTEMENTET

Du er her: regjeringen.no / [Kommunal- og moderniserings...](#) / [Dokumenter](#) / [Høringer](#) / Høringsbrev

Høring - Forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven

Høringsbrev, 02.07.2014

Deres ref.	Vår ref.	Dato
	14/1013	02.07.2014

Kommunal- og moderniseringsdepartementet legger med dette frem forslag til forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven på alminnelig høring med frist for høringsuttalelser 10. oktober 2014.

I henhold til kongelig resolusjon av 19. desember 2013 om endringene i ansvarsforholdet mellom departementene er Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) ansvarlig for regelverket om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven. Klima- og miljødepartementet (KLD) er ansvarlig for plan- og bygningsloven kapittel 14 *Konsekvensutredninger for tiltak og planer etter annet lovverk*. På bakgrunn av ovennevnte ansvarsdeling legger KMD frem forslag til forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven.

Bakgrunnen for at bestemmelsene foreslås revidert er at EFTAs overvåkingsorgan ESA har konstatert mangelfull implementering i det norske regelverket av gjeldende EU-rett på området. ESA har i brev av 10. juli 2013 til Miljøverndepartementet (*letter of formal notice*) varslet at det vil kunne bli åpnet sak mot Norge dersom krav som følger av de to relevante EU-direktivene ikke følges opp i norsk regelverk.

Etter Kommunal- og moderniseringsdepartements vurdering er det også behov for endringer i gjeldende regelverk for å legge til rette for enklere og mer effektive bestemmelser. I tillegg er regelverket oppdatert som en følge av endringer i nasjonalt regelverk.

Det vises til vedlagte høringsnotat for en redegjørelse for bakgrunnen for revisjonen og foreslåtte endringer.

Vi anmoder om at merknader følger strukturen i høringsnotatet med henvisning til de aktuelle kapitler og bestemmelser i forslaget. Det gjøres oppmerksom på at også andre enn de som står på høringslisten kan uttale seg til forslaget. Alle høringsuttalelser blir publisert på Kommunal- og moderniseringsdepartementets nettsted.

Høringsfristen er 10. oktober 2014.

Høringsuttalelser sendes elektronisk til postmottak@kmd.dep.no eller til Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Postboks 8112 Dep, 0032 Oslo merket sak 14/1030.

Med hilsen

Frank Mithø Pedersen (s. 5)

Regjeringen.no benytter informasjonskapsler (cookies) slik at vi kan yte deg bedre service. Informasjon om trafikkmåling og optimalisering av tjenesten. Du kan lese mer om [vår bruk av informasjonskapsler](#) eller vanlig hvis du godtar dette.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signaturer.

Vedlegg: 2

- Liste over høringsinstanser
- Høringsnotat om forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven

Regjeringen.no benytter informasjonskapsler (cookies) slik at vi kan yte deg bedre service. Informasjon om trafikkmåling og optimalisering av tjenesten. Du kan lese mer om [vår bruk av informasjonskapsler](#) eller vanlig hvis du godtar dette.

Høringsnotat
ved alminnelig høring av

**Forskrift om konsekvensutredninger
for planer etter plan- og bygningsloven**

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Planavdelingen

(KMD ref. 14/1013)

Innholdsfortegnelse

1.	Bakgrunn	3
1.1	Innledning	3
1.2	Om gjeldende forskrift om konsekvensutredninger	3
1.3	Bakgrunn for revideringen	3
2.	Oppsummering av foreslåtte endringer	4
2.1	Mangelfull implementering av EU-direktivene	4
2.2	Andre forenklinger og forbedringer i regelverket	4
2.2.1	<i>Unntak fra krav om planprogram</i>	5
2.2.2	<i>Frist for å fastsette planprogram</i>	5
2.2.3	<i>Fjerning av foreleggingsinstituttet</i>	5
2.2.4	<i>Planmyndigheten kan unnlate å fastsette planprogram</i>	5
2.2.5	<i>Samordning av planprogram og konseptvalgutredning</i>	5
2.2.6	<i>Endring av rollen som ansvarlig myndighet</i>	5
2.3	Tabelloversikt over endringsforeslag	6
3.	Nærmere om de enkelte endringsforslag i forskriften	7
3.1	Planer og tiltak som alltid skal behandles etter forskriften (§ 2)	7
3.2	Planer og tiltak som skal vurderes nærmere (§ 3)	7
3.3	Vurdering etter kriteriene i vedlegg III for planer som omfattes av § 3 (§ 4)	8
3.4	Planprogram (§ 5)	8
3.5	Høring, behandling og fastsetting av planprogram (§ 6)	10
3.6	Innhold og utforming av planforslag med konsekvensutredning (§ 7)	12
3.7	Høring og offentlig ettersyn av planforslag med konsekvensutredning (§ 8)	13
3.8	Hensyntaken til konsekvensutredningen ved vedtak og gjennomføring (§ 10)	13
3.9	Offentliggjøring av vedtak (§ 11)	15
3.10	Særskilte regler om planprogram (§ 12)	15
3.11	Avklaring og endring av rollen som ansvarlig myndighet (§ 15)	15
3.12	Konsekvensutredninger ved grenseoverskridende virkninger (§ 16)	16
3.13	Planer og tiltak som alltid skal konsekvensutredes (vedlegg I)	17
3.14	Planer og tiltak etter § 3 som skal vurderes etter vedlegg III (vedlegg II)	18
3.15	Kriterier for vurdering av vesentlige virkninger (vedlegg III)	20
3.16	Rammer for krav til innhold i konsekvensutredningen (vedlegg IV)	24
4.	Administrative og økonomiske virkninger av forslaget	26
5.	Forslag til forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven	28

1. Bakgrunn

1.1 Innledning

Kommunal- og moderniseringsdepartementet legger med dette frem forslag til forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven.

I henhold til kongelig resolusjon av 19. desember 2013 om endringene i ansvarsforholdet mellom departementene er Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) ansvarlig for regelverket om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven. Klima- og miljødepartementet (KLD) er ansvarlig for plan- og bygningsloven kapittel 14 *Konsekvensutredninger for tiltak og planer etter annet lovverk*. På bakgrunn av ovennevnte ansvarsdeling legger de to departementene frem hvert sitt forslag til forskrift om konsekvensutredninger innenfor sitt ansvarsområde.

I kapittel 1 *Bakgrunn* gis en nærmere omtale av bakgrunnen for revisjonsarbeidet og om gjeldende forskrift. I kapittel 2 *Oppsummering av foreslåtte endringer* gis det en oversikt over viktige foreslåtte endringer. I kapittel 3 *Omtale av endringsforslag i forskriften* redegjøres det nærmere for de enkelte bestemmelsene som foreslås endret. I kapittel 4 gis en *Vurdering av økonomiske og administrative virkninger av forslaget*. Kapittel 5 *Forslag til forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven* omfatter forskriftsforslaget i sin helhet.

1.2 Om gjeldende forskrift om konsekvensutredninger

Gjeldende *Forskrift om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven av 26. juni 2009* (KU-forskriften) regulerer saksbehandlingen av planer og tiltak som kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn. Formålet med bestemmelsene er å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av planer eller tiltak, og når det tas stilling til om, og på hvilke vilkår, planer eller tiltak kan gjennomføres. Bestemmelsene gjelder for nærmere bestemte planer og tiltak innen alle sektorer, bortsett fra petroleumsvirksomhet og havbaserte energitiltak der det er gitt egne bestemmelser om konsekvensutredninger i forskrift etter petroleumsløven og i lov om fornybar energiproduksjon til havs.

1.3 Bakgrunn for revideringen

Bakgrunnen for at bestemmelsene foreslås revidert er at EFTAs overvåkingsorgan ESA har konstatert mangelfull implementering i det norske regelverket av gjeldende EU-rett på området. ESA har i brev av 10. juli 2013 til Miljøverndepartementet (*letter of formal notice*) varslet at det vil kunne bli åpnet sak mot Norge dersom krav som følger av de to relevante EU-direktivene ikke følges opp i norsk regelverk.

Etter departementets vurdering er det, blant annet med utgangspunkt i erfaringer med praktiseringen, også behov for å endre gjeldende regelverk for å legge til rette for forenklete og forbedrede prosess- og utredningsbestemmelser. I tillegg er regelverket oppdatert som en følge av endringer i nasjonalt regelverk. Det er også vurdert som hensiktsmessig å revidere gjeldende forskrift som en følge av at det er to departementer som er ansvarlige myndigheter for regelverket om konsekvensutredninger.

2. Oppsummering av foreslåtte endringer

2.1 Mangelfull implementering av EU-direktivene

EU har to direktiver om miljøkonsekvensutredninger: Direktiv 2011/92/EU om vurdering av visse offentlige og private tiltaks virkninger for miljøet omhandler miljøvurderinger av tiltak eller prosjekter og omtales i det følgende som "EIA-direktivet" (Environmental Impact Assessment)¹. Europaparlaments- og rådsdirektiv 2001/42/EØF om vurdering av miljøvirkningene av planer og programmer som gir føringer for senere behandling av tiltak omfattet av EIA-direktivet. Dette direktivet omtales som direktivet om strategiske konsekvensutredninger og omtales i det følgende som "SEA-direktivet" (Strategic Environmental Assessment)². Direktivene er en del av EØS-avtalen, og setter rammer for nasjonal lovgivning. Direktivene er, med unntak av offshore virksomhet, implementert i norsk rett gjennom bestemmelser i plan- og bygningsloven med tilhørende forskrift om konsekvensutredninger.

En viktig problemstilling når det gjelder oppfølgingen av påpekninger fra ESA har vært håndtering av størrelseskriterier i vedlegg II i forskriften. Vedlegg II, jf. annex II i EIA-direktivet, inneholder en uttømmende liste over tiltak som må gjennom en nærmere vurdering (*screening*) for å avklare om konsekvensutredning er nødvendig. I forskriften er kriteriene for vurderingen av vesentlige virkninger gitt i gjeldende § 4, og denne bestemmelsen tilsvarer annex III i EIA-direktivet. I gjeldende forskrift er det satt størrelseskriterier for en rekke tiltakstyper på vedlegg II.

Med utgangspunkt i avgjørelser ved EU-domstolen har ESA konkludert med at bruk av størrelseskriterier alene for å utelukke planer eller tiltak fra nærmere vurdering ikke er i samsvar med EIA-direktivet, da det ikke kan utelukkes at planer eller tiltak også under fastsatte størrelseskriterier kan medføre vesentlige virkninger for miljø. Dette innebærer at også tiltak under størrelseskriteriene i vedlegg II må vurderes i henhold til EIA-direktivet annex III for å kunne ta stilling til om de kan få vesentlige konsekvenser for miljø og samfunn. Et alternativ er at størrelseskriteriene i vedlegg II ikke videreføres. Det er i gjeldende forskrift relativt få tiltak etter plan- og bygningsloven som har størrelseskriterier. Dersom bruk av størrelseskriterier opprettholdes vil det likevel kreves en konkret vurdering etter gitte kriterier også for planer og tiltak under de fastsatte størrelsene. Etter departementets vurdering er det på denne bakgrunn ikke hensiktsmessig å videreføre bruk av størrelseskriterier for tiltak i vedlegg II for planer etter plan- og bygningsloven.

I tillegg har ESA konkludert med noen ytterligere mangler i det norske regelverket som følges opp ved foreslåtte forskriftsendringer. Det vises til kapittel 2.3 for en tabelloversikt over endringsforslagene, og til kapittel 3 for en nærmere redegjørelse av de enkelte bestemmelsene.

2.2 Andre forenklinger og forbedringer i regelverket

Uavhengig av ESA foreslår departementet flere forenklings- og forbedringstiltak i forskriften. Flere av tiltakene vil legge til rette for redusert saksbehandlingstid og ressursbruk, og dermed bidra til et mer effektivt og fleksibelt regelverk. Det vurderes om det også kan være aktuelt med flere forenklingstiltak i forskriften. Nedenfor følger en kort redegjørelse om de viktigste

¹ Engelskspråklig versjon av EIA-direktivet er publisert [her](#).

² Engelskspråklig versjon av SEA-direktivet er publisert [her](#).

endringene. Det vises til kapittel 2.3 for en tabelloversikt over endringsforslagene, og til kapittel 3 for en nærmere redegjørelse om de enkelte bestemmelsene.

2.2.1 Unntak fra krav om planprogram

Det foreslås å gjøre unntak for kravet om planprogram for reguleringsplaner som gir grunnlag for utbygging av tiltak nevnt i vedlegg II. De aktuelle reguleringsplanene vil gi grunnlag for mindre tiltak, og mulige konflikter for slike tiltak vurderes som avgrenset. Det presiseres at bestemmelser etter plan- og bygningsloven sikrer at planarbeid varsles igangsatt ved oppstart av reguleringsplanarbeid. Før slikt varsel skal det være avklart om planen kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn og om det er krav til konsekvensutredning, og dette skal inngå i varslingen. Dette innebærer at berørte myndigheter og andre vil ha mulighet til å uttale seg om viktige utredningsbehov tidlig i planprosessen. Det presiseres videre at det vil være samme krav til dokumentasjon og kunnskapsgrunnlag når planforslaget legges ut til offentlig ettersyn selv om det ikke er utarbeidet planprogram. Det vises til kapittel 3.4 for en nærmere redegjørelse om den aktuelle bestemmelsen.

2.2.2 Frist for å fastsette planprogram

Det foreslås en bestemmelse som innebærer at planprogrammet skal fastsettes innen ti uker etter frist for uttalelser. Dette innebærer en endring fra gjeldende forskrift der det går frem at planprogrammet skal fastsettes innen rimelig tid, normalt senest ti uker etter frist for uttalelser. Fristen skal legge til rette for at kommunen ikke ubegrunnet bruker lenger tid enn nødvendig på å fastsette planprogram. Det vises til kapittel 3.5 for en nærmere redegjørelse om den aktuelle bestemmelsen.

2.2.3 Fjerning av foreleggingsinstituttet

Departementet foreslår å fjerne foreleggingsinstituttet for plansaker som er gitt i gjeldende forskrift § 8. Dette vil legge til rette for reduserte prosesskrav, kortere saksbehandlingstid for aktuelle saker og redusert ressursbruk. Det vises til kapittel 3.5 for en nærmere redegjørelse om den aktuelle bestemmelsen.

2.2.4 Planmyndigheten kan unnlate å fastsette planprogram

Det foreslås en bestemmelse som innebærer at planmyndigheten kan avslutte saksbehandlingen ved å unnlate å fastsette planprogram. Dette kan være aktuelt der kommunen ikke ønsker at planarbeidet for det aktuelle tiltaket skal videreføres. Det vises til kapittel 3.5 for en nærmere redegjørelse om den aktuelle bestemmelsen.

2.2.5 Samordning av planprogram og konseptvalgutredning

Det foreslås en bestemmelse om at vedkommende fagdepartement for statlige tiltak kan bestemme at planprogram skal høres sammen med konseptvalgutredning som grunnlag for beslutning om valg av konsept. Det vises til kapittel 3.10 for en nærmere redegjørelse om den aktuelle bestemmelsen.

2.2.6 Endring av rollen som ansvarlig myndighet

Det foreslås å videreføre bestemmelsen om at Kommunal- og moderniseringsdepartementet i samråd med berørte myndigheter kan bestemme at en annen myndighet enn den som fremgår av forskriften skal være ansvarlig myndighet dersom hensynet til ivaretagelse av nasjonale eller viktige regionale hensyn tilsier det, eller planen omfatter flere kommuner eller fylker. Det foreslås i tillegg at dette også skal gjelde for fastsettelse av planprogram i saker hvor statlige eller regionale myndigheter organiserer planarbeidet og utarbeider planforslag i henhold til plan- og bygningsloven § 3-7. Det foreslås videre en bestemmelse som innebærer

at dersom ansvarlig myndighet ikke fastsetter planprogrammet innen rimelig tid, kan Kommunal- og moderniseringsdepartementet, etter at kommunen har fått mulighet til å uttale seg, selv fastsette programmet. Det vises til kapittel 3.11 for en nærmere redegjørelse for den aktuelle bestemmelsen.

2.3 Tabelloversikt over endringsforeslag

Nedenfor følger en tabelloversikt som viser de foreslåtte endringene med henvisning til rett bestemmelse i forskriften:

Endringsforslag som en følge av implementering av EU-direktivene:	Bestemmelse
Områdereguleringer som fastsetter rammer for senere detaljregulering av tiltak i vedlegg I og vedlegg II omfattes/vurderes, jf. SEA-direktivet	§ 2/§ 3
Det skal lages et sammendrag av konsekvensutredningen, jf. EIA-direktivet	§ 7
Virkninger skal overvåkes og oppfølgende undersøkelser skal gjøres offentlig tilgjengelig, jf. SEA-direktivet	§ 10
Endringer om behandling av planer eller tiltak med grenseoverskridende virkninger, jf. EIA-direktivet (og Espoo-protokollen)	§ 16
Omstrukturering, supplering og bortfall av størrelseskriterier, jf. EIA-direktivet	Vedlegg II
Supplering av kriteriene for vurdering av vesentlige virkninger, jf. EIA-direktivet	Vedlegg III
Endringsforslag som en følge av nasjonale forhold:	Bestemmelse
Bestemmelse om at forslagsstiller selv skal vurdere om planen kan få vesentlige virkninger	§ 4
Bestemmelse om unntak fra kravet om planprogram	§ 5
Presiseringer av krav til innhold i, og fastsetting av, planprogram, herunder tydeliggjøring av frist for å fastsette planprogrammet. Bestemmelse om at planmyndighet kan avslutte saksbehandlingen ved å unnlate å fastsette planprogram	§ 6
Bestemmelse om at konsekvensutredninger skal utføres av personer med relevant faglig kompetanse	§ 7
Bestemmelse om bruk av standardiserte metoder og innleggelse av innsamlede data i databaser	§ 8
Bestemmelse om at dokumentene skal gjøres tilgjengelige på internett	§ 11
Bestemmelse om bruk av planprogram som grunnlag for valg av konsept for statlige tiltak som omfattes av reglene for konseptvalgutredning	§ 12
Endringer og presiseringer i bestemmelsen om avklaring og endring av rollen som ansvarlig myndighet	§ 15
Endringer som en følge av at KLD er nasjonalt kontaktpunkt for FN Espoo-konvensjonen med protokoll	§ 16
Endringer og suppleringer av kriteriene for vurdering av vesentlige virkninger	Vedlegg III
Endringer og presiseringer av rammer for krav til innhold i konsekvensutredningen	Vedlegg IV

3. Nærmere om de enkelte endringsforslag i forskriften

De foreslåtte endringsforslagene omtales løpende etter paragrafnummer. Det vil gå frem av teksten hvilke endringer som er begrunnet med utgangspunkt i nasjonale forhold og hvilke endringer som er begrunnet med utgangspunkt i påpekninger fra ESA. Foreslåtte endringer som følger av delingen av regelverket om konsekvensutredninger eller som kun er av språklig karakter, herunder presisering av begreper, blir ikke kommentert nærmere så lenge dette ikke innebærer endringer i det saklige virkeområdet. Det presiseres at miljø skal forstås i vid forstand, noe som også er i tråd med EU-direktivene.

Endringene er markert med kursiv og understreket. Flere av bestemmelsene har fått ny nummerering som en følge av at forskriften kun gjelder planer etter plan- og bygningsloven og at det er gjort enkelte strukturelle endringer. På denne bakgrunn oppgis også tilsvarende bestemmelse i gjeldende forskrift.

3.1 Planer og tiltak som alltid skal behandles etter forskriften (§ 2)

Denne bestemmelsen tilsvarende § 2 i gjeldende forskrift.

Bakgrunn:

I henhold til SEA-direktivet artikkel 3 (2) skal alle planer innenfor nærmere angitte sektorer alltid konsekvensutredes dersom de legger føringer for prosjekter nevnt i prosjektdirektivet annex I eller annex II. ESA har påpekt at gjeldende forskrift, jf. § 2 bokstav d, ikke innebærer krav om konsekvensutredning for områdereguleringer som fastsetter rammer for prosjekter nevnt i vedlegg II. På denne bakgrunn foreslås det en endring, jf. ny § 2 bokstav e, som innebærer at områdereguleringer på mer enn 15 dekar som fastsetter rammer for senere detaljregulering av tiltak i vedlegg I og vedlegg II alltid skal konsekvensutredes.

I siste ledd i gjeldende § 2 klargjøres det at ansvarlig sektormyndighet også er ansvarlig myndighet etter forskriften i de tilfeller det utarbeides plan etter plan- og bygningsloven for tiltaket. Dette blir presisert til å gjelde tiltak etter energiloven, vassdragsreguleringsloven vannressursloven, petroleumsloven eller naturgassloven. Videre sies det i bestemmelsen at i de tilfeller det også utarbeides plan skal ansvarlig myndighet, så langt som mulig, tilrettelegge for en samordnet behandling. Denne bestemmelsen videreføres ikke. Det understrekes at prinsippet i denne bestemmelsen fortsatt legges til grunn. I de tilfeller det utarbeides plan etter plan- og bygningsloven for andre tiltakstyper enn de som reguleres av ovennevnte lover vil det imidlertid være et hensiktsmessigsspørsmål om utredningsplikten knyttes opp til forskrift for tiltak og planer etter annet lovverk jf. kapittel 14 i plan- og bygningsloven (Klima- og miljødepartementet) eller forskriften for planer, og følgelig om det er sektormyndighet eller planmyndigheten som anses å være ansvarlig myndighet.

Endringsforslag § 2 første ledd:

- *e) områdereguleringer på mer enn 15 dekar som fastsetter rammer for senere detaljregulering av tiltak i vedlegg I og vedlegg II,*

3.2 Planer og tiltak som skal vurderes nærmere (§ 3)

Denne bestemmelsen tilsvarende § 3 i gjeldende forskrift.

Bakgrunn:

Gjeldende forskrift § 3 omhandler planer som skal vurderes nærmere og konsekvensutredes dersom de kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn. I gjeldende forskrift omfattes bestemmelsens første ledd bokstav a til e. Gjeldende bokstav e innebærer søknader om tillatelse etter annet lovverk for tiltak nevnt i vedlegg II, og omfattes følgelig av forskrift for tiltak og planer etter annet lovverk jf. kapittel 14 i plan- og bygningsloven (Klima- og miljødepartementet).

Det foreslås en endring i bokstav a som innebærer at områdereguleringer på mindre enn 15 dekar som fastsetter rammer for senere detaljregulering av tiltak i vedlegg I og vedlegg II skal vurderes etter forskriften. Dette er en løsning som tilfredsstiller kravene i SEA-direktivet, jf. artikkel 3 nr 3.

Gjeldende bokstav c) videreføres i bokstav b.

Gjeldende bokstav b) videreføres i bokstav c.

Gjeldene bokstav d) foreslås ikke videreført.

Endringsforslag § 3 første ledd:

- a) områdereguleringer på mindre enn 15 dekar som fastsetter rammer for senere detaljregulering av tiltak i vedlegg I og II.

3.3 Vurdering etter kriteriene i vedlegg III for planer som omfattes av § 3 (§ 4)

Denne bestemmelsen tilsvare § 5 i gjeldende forskrift.

Bakgrunn:

Det innføres en ny bestemmelse i § 4 andre ledd første setning om at forslagsstiller selv skal gjøre en vurdering av om planen kan få vesentlige virkninger for miljø eller samfunn. En slik vurdering bør normalt være gjennomført som grunnlag for oppstartsmøtet med kommunen.

Endringsforslag § 4 andre ledd:

- Forslagsstiller skal selv gjøre en vurdering av om planen kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn. Ved vurdering av om en reguleringsplan kan få vesentlige virkninger skal ansvarlig myndighet ta utgangspunkt i opplysninger gitt av forslagsstiller, og på ellers foreliggende kunnskap. Ansvarlig myndighet skal i nødvendig grad ta kontakt med berørte myndigheter for å avklare om kriteriene i vedlegg III kommer til anvendelse.

3.4 Planprogram (§ 5)

Denne bestemmelsen tilsvare § 6 i gjeldende forskrift.

Bakgrunn:

Det er foreslått en ny bestemmelse i første ledd som innebærer at det ikke er krav til planprogram for planer etter forskriften § 3 bokstav c. Dette er reguleringsplaner som gir grunnlag for utbygging av tiltak nevnt i vedlegg II. Departementet viser i den sammenheng til foreslåtte endringer i plan- og

bygningsloven, jf. Prop. 121 L *Endringer i plan- og bygningsloven (forenklinger mv. i plandelen)*, der det blant annet er foreslått endringer i § 4-1 som innebærer at det i forskrift kan gis unntak fra kravet om planprogram for reguleringsplaner. Det presiseres at det vil være samme krav til dokumentasjon og kunnskapsgrunnlag når planforslaget legges ut til offentlig ettersyn selv om det ikke er utarbeidet planprogram. Det presiseres videre at ansvarlig myndighet kan be om tilleggsutredninger dersom planforslag med konsekvensutredning ikke omfatter nødvendige opplysninger om tiltakets virkninger for miljø og samfunn. Unntak av kravet fra planprogram vil etter departementets vurdering gi en mer effektiv og forenklet planbehandling av mindre tiltak som omfattes av kravet til konsekvensutredning.

De aktuelle reguleringsplanene vil gi grunnlag for mindre tiltak, og mulige konflikter for slike tiltak er avgrenset. Det presiseres at det etter plan- og bygningsloven § 12-8 er krav til at berørte offentlige organer og andre interesserte varsles om at planarbeid igangsettes ved oppstart av reguleringsplanarbeid. Før varsel om oppstart skal det være avklart om planen kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn og om det er krav til konsekvensutredning, og dette skal inngå i varslingen. Dette innebærer at berørte myndigheter og andre vil ha mulighet til å uttale seg om viktige utredningsbehov tidlig i planprosessen, og det vil være opp til forslagsstiller å utarbeide en konsekvensutredning som ivaretar relevante utredningsbehov, jf. blant annet vedlegg IV og også plan- og bygningsloven § 4-2.

Det foreslås i tillegg tatt inn en presisering i § 5 andre ledd om at det for planer, der det er krav til planprogram, må redegjøres i planprogrammet for hvilke problemstillinger som anses viktige i henhold til miljø og samfunn i det konkrete planarbeidet. Bakgrunnen for den foreslåtte endringen er at erfaringer viser at program for utredningsarbeidet kan være relativt kortfattet og generelle. Det er viktig at det i programmet tydeliggjøres hvilke problemstillinger og hensyn som fremstår som sentrale i det aktuelle planarbeidet. Departementet vil også understreke at det er viktig at forslaget til planprogram gir en tilfredsstillende beskrivelse av egenskaper ved området som omfattes av planen. Dette er en forutsetning for at berørte myndigheter skal kunne vurdere konfliktgraden og utredningsbehov knyttet til planarbeidet. Det foreslås videre en presisering i andre ledd slik at det går frem at det skal foreligge kart over planområdet.

Videre foreslås det presisert i tredje ledd om at det i planprogrammene alltid skal gå frem hvilke fremgangsmåter eller metoder som skal benyttes for å fremskaffe nødvendig og beslutningsrelevant kunnskap innen de ulike tema.

Endringsforslag:

§ 5 første ledd:

- Forslagsstiller skal utarbeide et forslag til planprogram. Kravet til planprogram gjelder ikke for planer etter § 3 bokstav c.

§ 5 andre ledd:

- Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, beskrive det aktuelle området og hvilke problemstillinger som anses viktig for miljø og samfunn i det konkrete planarbeidet, basert på eksisterende kunnskap. Relevante og realistiske alternativer skal beskrives, og det skal fremgå hvordan behandlingen av disse skal ivaretas i plan- og utredningsarbeidet. Det skal også gjøres rede for planprosess med frister, deltakere og opplegg for medvirkning, spesielt for grupper som antas å bli særlig berørt. Det skal foreligge kart over planområdet.

§ 5 tredje ledd:

- Forslaget til planprogram skal, med utgangspunkt i relevante rammer og krav gitt i § 7 og vedlegg IV, redegjøre for hvilke forhold som skal utredes og belyses i konsekvensutredningen. Det skal fremgå hvilke fremgangsmåter eller metoder som skal benyttes i utredningene for å fremskaffe nødvendig og beslutningsrelevant kunnskap. Programmet skal utformes slik at det kan tas stilling til om plan- og utredningsarbeidet er gjennomført i samsvar med programmet.

3.5 Høring, behandling og fastsetting av planprogram (§ 6)

Denne bestemmelsen tilsvare § 7 i gjeldende forskrift. Fjerning av foreleggingsmekanismen i gjeldende forskrift § 8 omtales også her.

Bakgrunn:

I gjeldende forskrift er det krav om at det skal fremgå av høringsuttalelsen dersom berørte regionale eller statlige myndigheter vurderer at planen kan komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale hensyn. I endringsforslaget er det presisert i fjerde ledd at dette gjelder innenfor eget ansvarsområde. Dette vil synliggjøre ansvarsområdet til berørte myndigheter og deres vurdering med hensyn til eventuell konflikt tidlig i planprosessen.

Presiseringen i fjerde ledd må ses i sammenheng med at foreleggingsinstituttet er foreslått fjernet. I henhold til gjeldende forskrift § 8 skal forslag til fastsatt planprogram forelegges departementet før endelig fastsettelse dersom berørte myndigheter har vurdert at planen eller tiltaket kan komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale hensyn. Etter departementets vurdering viser erfaringer med praktisering av bestemmelsen for plansaker at mekanismen i begrenset grad bidrar konstruktivt i planarbeidet, og antall planprogram som oversendes departementet er trolig også underrepresentert. På denne bakgrunn foreslår departementet at foreleggingsmekanismen fjernes. Dette vil legge til rette for reduserte prosesskrav, kortere saksbehandlingstid for aktuelle saker og redusert ressursbruk.

Departementet mener videre det er behov for å klargjøre kravet til utredning av relevante og realistiske alternativer. Det foreslås presisert at ansvarlig myndighet alltid skal vurdere behovet for å få utredet alternative løsninger og ved vurderingen av hva som anses som relevante og realistiske alternativer skal ta utgangspunkt i innkomne høringsuttalelser. Videre klargjøres det at det ikke kun skal kunne stilles krav til vurdering av slike alternativer, som det går frem av gjeldende forskrift, men også at de skal kunne kreves utredet.

Med aktuelle alternativer forstås:

- alternativ lokalisering av tiltaket,
- alternativ utforming og tilpasning av tiltaket og
- alternative tekniske løsninger og driftsmetoder

I tillegg kommer 0-alternativet, dvs. utviklingen i området uten at planen gjennomføres.

Kravet til vurdering og utredning av relevante og realistiske alternativer gjelder både for kommuneplaner og for planer for tiltak. For kommuneplaner er det særlig alternative lokaliseringer som er relevant å utrede.

Det foreslås også en presisering i femte ledd om at det for linjetiltak (vei, bane etc) som hovedregel skal utredes minst to alternativer. Utgangspunktet er at det minst skal konsekvensutredes to alternative linjetraseer, slik at beslutningstaker har et reelt valg når man skal beslutte om, og eventuelt på hvilken måte, linjen skal bygges. Unntak fra denne bestemmelsen skal være begrenset, og skal slå inn kun i tilfeller der særlige tungtveiende grunner gjør det nødvendig. Når det gjelder veitraseer kan unntak gjøres der det er avklart et alternativ i forbindelse med kommuneplan/kommunedelplan. Det kan også være mindre aktuelt å utrede alternativer der trasévalg er avklart i forbindelse med konseptvalgutredning og KS1-behandling. Det kan også gjøres unntak der det terrengmessig ikke er mulig å finne alternative traseer. Videre kan det gjøres unntak ved oppgraderinger av eksisterende traseer. I tilfeller der eksisterende trasé ligger i et område med verdifull eller truet naturmangfold eller lignende bør det som hovedregel likevel utredes alternative traseer slik at man kan få kunnskap om det er mulig å flytte linjen/veien.

Det er videre foreslått en endring i sjette ledd som innebærer at planprogrammet skal fastsettes innen ti uker etter frist for uttalelser. Bestemmelsen i gjeldende forskrift sier at planprogrammet skal fastsettes innen rimelig tid, normalt senest ti uker etter frist for uttalelser. Den foreslåtte fristen skal sikre at saker ikke blir liggende unødvendig lenge ubehandlet uten at det er særskilte grunner til det.

Det foreslås en bestemmelse i sjuende ledd som innebærer at planmyndigheten etter høring kan avslutte saksbehandlingen ved å unnlate å fastsette planprogram. Departementet viser i den sammenheng til foreslåtte endringer i plandelen av plan- og bygningsloven, Prop. 121 L *Endringer i plan- og bygningsloven (forenklinger mv. i plandelen)*, der det blant annet ble foreslått endringer i § 12-9 tredje ledd som innebærer at det også går frem av loven at kommunen avgjør om planprogram skal fastsettes. Endringen som foreslås i forskriften er en oppfølging av lovforslaget. Bestemmelsen gjelder ikke for statlige planinitiativ etter plan- og bygningsloven § 3-7. Det kan være tilfeller der kommunen som arealplanmyndighet ikke ønsker at planarbeidet for det aktuelle tiltaket skal videreføres, og kommunen kan da beslutte ikke å fastsette planprogram. Dette vil imidlertid ikke forhindre at en privat forslagsstiller kan fremme et planforslag for kommunen. Dersom kommunen på et senere tidspunkt likevel ønsker å gå videre med planarbeidet, må planprogram fastsettes før planforslaget kan legges ut til offentlig ettersyn og sendes på alminnelig høring. Det presiseres at dette er et unntak fra normal behandlingsprosedyre, og at det normalt er en bedre løsning om kommunen stiller krav om utredning av alternativer.

Endringsforslag § 6:

§ 6 fjerde ledd:

- Dersom berørte regionale eller statlige myndigheter vurderer at planen kan komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale hensyn *innenfor eget ansvarsområde*, skal dette fremgå av høringsuttalelsen.

§ 6 femte ledd:

- Ansvarlig myndighet fastsetter planprogrammet. Ved fastsetting av programmet skal det redegjøres for høringsuttalelser og hvordan disse er vurdert og ivaretatt i fastsatt program. Ansvarlig myndighet skal, blant annet med bakgrunn i høringsuttalelser, gi nødvendige

føring for planarbeidet. Det skal vurderes og i nødvendig grad stilles krav om utredning av relevante og realistiske alternativer, herunder alternativ lokalisering. For linjetiltak skal det som hovedregel utredes minst to alternativer.

§ 6 sjette ledd:

- Planprogrammet skal fastsettes innen ti uker etter frist for uttalelser. Kopi av fastsatt program skal sendes til de som har avgitt høringsuttalelse.

§ 6 sjuende ledd:

- Planmyndigheten kan etter høring avslutte saksbehandlingen ved å unnlate å fastsette et program for konsekvensutredning. Denne bestemmelsen gjelder ikke statlige planinitiativ etter plan- og bygningsloven § 3-7.

3.6 Innhold og utforming av planforslag med konsekvensutredning (§ 7)

Denne bestemmelsen tilsvarer § 9 i gjeldende forskrift.

Bakgrunn:

I tilfeller der det ikke er krav om planprogram, som omtalt i kapittel 3.4, vil det likevel være krav til at det med planforslag skal følge en konsekvensutredning. I første ledd foreslås det presisert at konsekvensutredningen skal utarbeides på bakgrunn av kravene gitt i § 7 og relevante krav til dokumentasjon gitt i vedlegg IV. Videre skal det ses hen til uttalelser innkommet ved varsel om oppstart. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil vurdere ordlyden i bestemmelsen etter gjennomført høring.

Det er videre foreslått en ny bestemmelse i andre ledd om at konsekvensutredningen, herunder feltundersøkelser, skal utføres av personer med relevant faglig kompetanse. Dette er gjort for å legge til rette for at konsekvensutredningen skal være av tilstrekkelig kvalitetsmessig standard.

ESA har videre påpekt at forskriften mangler en bestemmelse om ”ikke-teknisk sammendrag av konsekvensutredningen”. Tidligere forskrift hadde en slik bestemmelse, men denne ble tatt ut ved forskriftsendringen i 2009. Krav om en slik bestemmelse følger av SEA-direktivet annex I bokstav j) og foreslås gjeninnført i bestemmelsens tredje ledd.

Endringsforslag § 7:

§ 7 første ledd:

- Planforslag med konsekvensutredning skal utarbeides på bakgrunn av fastsatt planprogram og relevante krav til dokumentasjon gitt i vedlegg IV. For planer som er unntatt fra kravet om planprogram, skal konsekvensutredningen utarbeides på bakgrunn av kravene nedenfor og relevante krav til dokumentasjon gitt i vedlegg IV. Det skal videre ses hen til uttalelser innkommet ved varsel om oppstart.

§ 7 andre ledd:

- Konsekvensutredningen skal tilpasses plannivået og være relevant for de beslutninger som skal tas. Konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i foreliggende kunnskap og nødvendig oppdatering av denne. Der hvor slik kunnskap ikke foreligger om viktige forhold skal det i nødvendig grad innhentes ny kunnskap.
Konsekvensutredningen, herunder feltundersøkelser, skal utføres av personer med relevant faglig kompetanse.

§ 7 tredje ledd:

- Planforslag med konsekvensutredning skal normalt utgjøre et samlet dokument. Det skal utarbeides et sammendrag av konsekvensutredningen.

3.7 Høring og offentlig ettersyn av planforslag med konsekvensutredning (§ 8)

Denne bestemmelsen tilsvare § 10 i gjeldende forskrift.

Bakgrunn:

Det foreslås tatt inn en ny bestemmelse i tredje ledd om at data som er samlet inn i arbeidet med konsekvensutredningen skal systemiseres i henhold til gitte standarder der dette foreligger. Forslagsstiller skal bidra til at data gjøres tilgjengelig slik at offentlige myndigheter kan legge disse inn i offentlige databaser. Der offentlige databaser er gjort tilgjengelig for slik innlegging, forutsettes det at forslagsstiller sørger for at slike data blir lagt inn i databasene. *Artsobservasjoner* har i dag en funksjonalitet som gjør at forslagsstiller selv kan legge inn data. Det er et mål at det på sikt også skal bli mulig i *Naturbase*. Den nye bestemmelsen medfører dermed at forslagsstiller selv registrerer arter i *Artsobservasjoner*, mens naturtyper inntil videre sendes til Fylkesmannen. Bestemmelsen tar som utgangspunkt at det vil være samfunnsmessig lønnsomt at innsamlede data gjøres tilgjengelig på denne måten. Bestemmelsen innebærer at der hvor det foreligger gitte standarder for kartlegging og datainnsamling skal disse legges til grunn.

Standarder for registrering av arter og naturtyper foreligger hos Direktoratet for naturforvaltning *Retningslinjer for: Innsending av naturtypedata og artsdata til Naturbase, Artsobservasjoner og andre databaser som er tilgjengelige gjennom artskart*. Referanse: http://dnweb12.dirnat.no/nb_kvalitetssikring/bm_kvalitetssikring/dokument/Retningslinjer%20for%20dataoversending%20av%20BM-data.pdf

Endringsforslag § 8 tredje ledd:

- Data som er samlet inn i arbeidet med konsekvensutredningen skal systemiseres i henhold til gitte standarder der dette foreligger. Data skal gjøres tilgjengelig for offentlige myndigheter slik at de kan legges inn i offentlige databaser. Forslagsstiller skal selv sørge for å legge inn innsamlede data i databaser der det er lagt til rette for dette.

3.8 Hensyntaken til konsekvensutredningen ved vedtak og gjennomføring (§ 10)

Denne bestemmelsen tilsvare § 12 i gjeldende forskrift.

Bakgrunn:

Det foreslås en endring i første ledd i bestemmelsen. I mange saker har det vist seg at

konsekvensutredningen, og særlig uttalelsene fra berørte myndigheter eller interesseorganisasjoner er mangelfullt redegjort for eller tatt hensyn til i innstillingen til vedtak i saken. Det foreslås derfor en skjerpelse som innebærer at myndigheten skal ta hensyn til utredningen og uttalelsene til denne ved behandlingen av planen eller tiltaket. I praksis betyr dette at saksfremlegget må redegjøre for, og gi en vurdering av, innkomne uttalelser.

ESA har stilt spørsmål ved implementeringen i forskriften av SEA-direktivet artikkel 10 om overvåking. ESA understreker at bestemmelsen i direktivet innebærer at vesentlige miljøvirkninger av planer skal overvåkes i alle saker. I lys av dette stilles det spørsmål ved formuleringene brukt i tredje og fjerde ledd i gjeldende forskrift: ”skal vurdere og i nødvendig grad fastsette”, ”skal det i nødvendig grad klargjøres” og ”vurderes og i nødvendig grad stilles”. Departementet foreslår i lys av dette en bestemmelse i tredje ledd som sier at planmyndigheten skal fastsette vilkår for å avklare og belyse, overvåke og begrense vesentlige negative virkninger av planen eller tiltaket. Videre foreslås det at planmyndigheten kan bestemme at det skal utarbeides et miljøoppfølgingsprogram. Det understrekes at miljø skal forstås i vid forstand i denne sammenheng. Videre er det tatt inn en referanse til de aktuelle bestemmelsene i plan- og bygningsloven som gir grunnlag for å fastsette vilkår om oppfølging av vesentlige virkninger av planen.

Det er videre, i tråd med EIA-direktivet, foreslått ett nytt fjerde ledd som sier at gjennomførte undersøkelser i lys av fastsatte krav til oppfølging skal gjøres offentlig tilgjengelig.

Departementet presiserer at dersom konsekvensutredningen med eventuelle tilleggsutredninger ikke er faglig tilfredsstillende når det gjelder naturmangfold, kan det innebære at den ikke kan legges til grunn i den videre saksbehandling og vedtak, blant annet fordi den da ikke kan bidra til å oppfylle kravene i naturmangfoldloven kapittel II. Unnlattelse av å oppfylle kravene i naturmangfoldloven er å anse som en saksbehandlingsfeil som i visse tilfeller kan føre til at vedtaket blir ugyldig, jf. forvaltningsloven § 41.

Endringsforslag § 10:

§ 10 første ledd:

- Planmyndigheten skal ved behandlingen av planen ta hensyn til konsekvensutredningen og høringsuttalelsene til denne.

§ 10 tredje ledd:

- Planmyndigheten skal fastsette vilkår for å avklare og belyse, overvåke og begrense vesentlige negative virkninger av planen. Planmyndigheten kan bestemme at det skal utarbeides et miljøoppfølgingsprogram. Slike vilkår skal gis som bestemmelser, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-8, 11-9, særskilt nr. 8, eller §§ 12-6, 12-7, særskilt nr. 12.

§ 10 fjerde ledd:

- Oppfølgende undersøkelser i henhold til tredje ledd skal gjøres offentlig tilgjengelige.

3.9 Offentliggjøring av vedtak (§ 11)

Denne bestemmelsen tilsvare § 13 i gjeldende forskrift.

Bakgrunn:

I gjeldende forskrift er det en bestemmelse som innebærer at dokumentene ved vedtak (saksfremstilling/innstilling) ”så langt som mulig” skal være tilgjengelige på internett. I plan- og bygningsloven er det et krav at planen og planbeskrivelsen skal gjøres tilgjengelig gjennom elektroniske medier. Bestemmelsen foreslås endret i tråd med dette.

Endringsforslag § 11:

- Saksfremlegget eller innstillingen med begrunnelse skal være offentlig tilgjengelig. Planvedtaket i saken skal kunngjøres i samsvar med plan- og bygningsloven § 11-15 og § 12-12. Dokumentene skal gjøres tilgjengelige på internett.

3.10 Særskilte regler om planprogram (§ 12)

Denne bestemmelsen tilsvare § 14 i gjeldende forskrift.

Bakgrunn:

Det foreslås et nytt fjerde ledd i § 12 som innebærer en klargjøring av at planprogram kan høres sammen med konseptvalgutredning der slik utarbeides, og dermed gi et bedre grunnlag for valg av hvilket konsept som skal legges til grunn for den videre planleggingen. En slik sammenkobling mellom konseptvalgutredning og oppstart av planprosessen kan gi tidsbesparelse og vil også bidra til offentlighet rundt konseptvalgutredningen.

Endringsforslag § 12 fjerde ledd:

- For statlige tiltak kan vedkommende fagdepartement bestemme at planprogram skal høres sammen med konseptvalgutredning som grunnlag for beslutning om valg av konsept.

3.11 Avklaring og endring av rollen som ansvarlig myndighet (§ 15)

Denne bestemmelsen tilsvare § 18 i gjeldende forskrift.

Bakgrunn:

I bestemmelsens første og andre ledd er Miljøverndepartementet, som det står i gjeldende forskrift, endret til Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

Bestemmelsen om at departementet i samråd med berørte myndigheter kan bestemme at en annen myndighet enn den som fremgår av forskriften skal være ansvarlig myndighet dersom hensynet til ivaretagelse av nasjonale eller viktige regionale hensyn tilsier det, er videreført i andre ledd. I tillegg er det lagt til en ny andre setning om at det også gjelder for fastsettelse av planprogram i saker hvor statlige eller regionale myndigheter organiserer planarbeidet og utarbeider planforslag i henhold til plan- og bygningsloven § 3-7. Hensikten med bestemmelsen er å sikre at kommunen som ansvarlig myndighet ikke stopper opp planprosesser for statlige initierte samferdselstiltak ved å la være å fastsette planprogram, eller at de fastsetter planprogram som ikke er forenlig med statens ønsker for planarbeidet.

Fastsettelse av statlig planprogram kan også være aktuelt der staten ønsker å legge viktige føringer for den videre planprosessen.

Det foreslås videre en bestemmelse i tredje ledd som innebærer at dersom ansvarlig myndighet ikke fastsetter planprogrammet innen rimelig tid, kan Kommunal- og moderniseringsdepartementet, etter at kommunen har fått mulighet til å uttale seg, selv fastsette programmet. Ordlyden "*innen rimelig tid*" må forstås i lys av presiseringen av at fristen for å fastsette planprogrammet er foreslått fastsatt til ti uker. Bestemmelsen vil legge til rette for at ansvarlig myndighet ikke uten grunn bruker lenger tid enn nødvendig på å fastsette planprogrammet og dermed hindrer at planarbeidet kan fortsette. Det presiseres at bestemmelsen ikke er ment brukt i de tilfeller der kommunen ikke ønsker å fastsette planprogram, jf. forslag til ny § 6 sjuende ledd.

Endringsforslag:

§ 15 første ledd:

- Ved usikkerhet eller uenighet kan Kommunal- og moderniseringsdepartementet avgjøre hvem som er ansvarlig myndighet.

§ 15 andre ledd:

- Dersom hensynet til ivaretagelse av nasjonale eller viktige regionale hensyn tilsier det, eller planen omfatter flere kommuner eller fylker, kan Kommunal- og moderniseringsdepartementet i samråd med berørte myndigheter bestemme at en annen myndighet enn den som fremgår av forskriften skal være ansvarlig myndighet. Dette gjelder også for fastsettelse av planprogram i saker hvor statlige eller regionale myndigheter organiserer planarbeidet og utarbeider planforslag i henhold til plan- og bygningsloven § 3-7.

§ 15 tredje ledd:

- Dersom ansvarlig myndighet ikke fastsetter planprogrammet innen rimelig tid, jf. § 6 sjette ledd, kan Kommunal- og moderniseringsdepartementet, etter at kommunen har fått mulighet til å uttale seg, selv fastsette programmet.

3.12 Konsekvensutredninger ved grenseoverskridende virkninger (§ 16)

Denne bestemmelsen tilsvare § 19 i gjeldende forskrift.

Bakgrunn:

Som en følge av endringen i ansvarsforholdet mellom departementene når det gjelder regelverket for konsekvensutredninger, er Klima- og miljødepartementet nasjonalt kontaktpunkt for FN Espoo-konvensjonen med protokoll. Dette er tatt inn i bestemmelsen.

I § 16 er det videre, på bakgrunn av merknader fra ESA, klargjort at for planer i Norge som kan få vesentlige virkninger i et naboland, skal reglene for prosess og medvirkning i forskriften legges til grunn dersom nabolandet ønsker å medvirke i planarbeidet. Det er også presisert at det for planer er Klima- og miljødepartementet som skal varsle rett myndighet i berørt stat.

Det går videre frem av bestemmelsen tredje ledd at Kommunal – og moderniseringsdepartementet i samråd med Klima- og miljødepartementet kan pålegge forslagsstiller å utarbeide planprogram og planforslag med konsekvensutredning i de språk som er nødvendige, og å delta i offentlig møte i berørt stat. Det presiseres at det kan komme justeringer i bestemmelsen, herunder for å tilpasse bestemmelsens ordlyd til tilsvarende bestemmelse i forskrift om konsekvensutredninger for tiltak og planer etter annet lovverk, jf. kapittel 14 i plan- og bygningsloven (Klima- og miljødepartementet).

Endringsforslag:

§ 16 første ledd:

- Klima- og miljødepartementet er nasjonalt kontaktpunkt for planer som kan få vesentlige virkninger i en annen stat og planer i en annen stat som kan få vesentlige virkninger i Norge.

§ 16 andre ledd:

- Dersom en plan kan få vesentlige virkninger i en annen stat, skal ansvarlig myndighet sende planprogram til berørte myndigheter i denne staten samtidig med høring i Norge med invitasjon til å delta i planprosessen. Kravene til saksbehandling i §§ 6 og 8-11, 13 og 14 skal legges til grunn hvis annen stat velger å delta i planprosessen. Kopi av dokumentene sendes til Klima- og miljødepartementet, som skal varsle rett myndighet i berørt stat.

§ 16 tredje ledd:

- Kommunal – og moderniseringsdepartementet kan i samråd med Klima- og miljødepartementet pålegge forslagsstiller å utarbeide planprogram og planforslag med konsekvensutredning i de språk som er nødvendige, og å delta i offentlig møte i berørt stat.

3.13 Planer og tiltak som alltid skal konsekvensutredes (vedlegg I)

Denne bestemmelsen tilsvarer vedlegg I i gjeldende forskrift.

Bakgrunn:

I vedlegg I til forskriften er det listet opp hvilke planer som alltid skal konsekvensutredes. Listen tilsvarer EIA-direktivet annex I-liste hva gjelder tiltak som behandles etter plan- og bygningsloven. Prinsippet for implementering av direktivets annex I er at de tiltak som er angitt i direktivet må gjenfinnes i nasjonal rett og at det ikke er anledning til å gi definisjoner eller kriterier som innsnevrer direktivets definisjoner.

Bestemmelsen i gjeldende forskrift om områderegulering av hytte og boligområder (vedlegg I, nr. 2) foreslås tatt ut. Dette fordi regulering av slike områder i strid med gjeldene oversiktsplan fanges opp av § 2 bokstav d.

I vedlegg I pkt. 22 er det tatt inn en ny bestemmelse i tråd med EIA-direktivet. Bestemmelsen innebærer at tiltak på vedlegg I som ”utelukkende eller hovedsakelig tjener til utvikling og

prøving av nye metoder eller produkter, og som ikke pågår i mer enn to år” behandles som et vedlegg II tiltak.

Klima- og forurensningsdirektoratet (Klif), og også Norsk industri, har stilt spørsmål ved rekkevidden av bestemmelsen om farlig avfall (dagens vedlegg I nr. 4) sett i lys av EIA-direktivets bestemmelse om farlig avfall (annex I nr 9). Dette gjelder f.eks hvorvidt rene forbehandlingsanlegg der ulike fraksjoner leveres videre til godkjente forbrenningsanlegg omfattes, som kan være en aktuell problemstilling i tilknytning til behandling av avfall fra offshorevirksomhet. Et annet spørsmål som har vært reist er om anlegg som forbrenner vanlig avfall, men hvor det også brennes enkelte fraksjoner farlig og/eller radioaktivt avfall uten at dette medfører endring i utslippsbetingelsene, er å regne som et anlegg for farlig avfall. Departementet foreslår en endring i bestemmelsen, vedlegg I nr 3. som presiserer at bestemmelsen omfatter anlegg for behandling av farlig avfall ved forbrenning eller kjemisk behandling ”som resulterer i avfall som sluttbehandles eller deponeres”.

Videre foreslår departementet to endringer av bestemmelsen om utvidelser og endringer i vedlegg I nr. 22. Det foreslås en klargjøring av at når det gjelder utvidelser av industrianlegg, næringsbygg med mer (nr 1 i gjeldende vedlegg I) er det kun utvidelser med et bruksareal på mer enn 15.000 m² som omfattes av vedlegg I. Det legges til grunn, i tråd med praksis, at endringer av reguleringsformål ikke anses som et vedlegg I-tiltak selv om endringen omfatter et areal på mer enn 15.000 m².

Endringsforslag:

Se forskriften vedlegg I i kapittel 5.

3.14 Planer og tiltak etter § 3 som skal vurderes etter vedlegg III (vedlegg II)

Denne bestemmelsen tilsvare vedlegg II i gjeldende forskrift.

Bakgrunn:

Det foreslås, med utgangspunkt i påpekninger fra ESA, relativt omfattende strukturelle endringer i vedlegg II. Vedlegg II inneholder tiltak etter § 3 som skal vurderes nærmere og konsekvensutredes dersom de får vesentlige virkninger. Vurderingskriteriene er gitt i gjeldende forskrift § 4 og videreføres i vedlegg III. Med bakgrunn i avgjørelser ved EU-domstolen har ESA presisert at alle tiltakstyper som nevnes i direktivets annex II må gjenfinnes i nasjonalt regelverk. Dette gjelder de tolv hovedkategoriene av tiltak, og også underkategoriene av tiltak listet opp med bokstaver.

For å imøtekomme påpekningene fra ESA foreslår departementet at direktivets annex II-liste i sin helhet tas inn i vedlegg II til forskriften. For å sikre oversiktighet og konformitet med direktivet foreslås det at rekkefølgen på oppstilling av tiltakstyper og underpunkt i direktivets annex II følges opp i vedlegg II-listen. Forslaget til revidert vedlegg II-liste vil da bestå av tiltak nevnt i direktivets annex II supplert med nasjonale tiltakstyper som inngår i dagens vedlegg II. De nasjonale tiltakene er plassert inn under de relevante overskriftene gitt i direktivets annex II og bokstavert i forlengelsen av tiltakene nevnt i direktivet.

Som omtalt i kapittel 2 har et sentralt punkt i dialogen med ESA vært bruk av størrelseskriterier i vedlegg II. Departementet foreslår at bruk av størrelseskriterier i vedlegg II for planer etter plan- og bygningsloven ikke videreføres. I gjeldende forskrift gjelder dette vedlegg II, nr. 1

”Industrialanlegg, næringsbygg, bygg for offentlig eller privat tjenesteyting og bygg til allmenntilgjengelig formål med et bruksareal på mer enn 5000 m²”, nr. 5 ”Lystbåthavner med mer enn 20 båtplasser”, nr. 16 ”Golfbaner på 9 hull eller mer”, nr. 30 ”Dypboring, med unntak av boring som utføres for å studere jordbunnens fasthet, særlig geotermisk boring, boring for atomavfall og boring med sikte på vannforsyning, med en investeringskostnad på mer enn 50. mill. kr.” og nr. 39 ”Avskoging med sikte på omlegging til annen arealbruk av et område på mer enn 200 dekar”. Det vises til kapittel 2.1 for en nærmere redegjørelse om dette.

For de fleste tiltakstypene nevnt i direktivets annex II er det klart om det er planleggingen etter plan- og bygningsloven eller tillatelsen etter sektorlover som er å anse som hovedtillatelsen for beslutning om gjennomføring av tiltaket (”development consent” er begrepet brukt i direktivet). Tiltak som normalt avgjøres gjennom plan etter plan- og bygningsloven er lagt til denne forskriften med planmyndigheten, dvs. kommunen, som ansvarlig myndighet. Tiltak som er omfattet av sektorlover og hvor spørsmålet om realisering av tiltaket avgjøres av konsesjons- eller tillatelsesmyndigheten er lagt til forskrift for tiltak og planer etter annet lovverk jf. kapittel 14 i plan- og bygningsloven (Klima- og miljødepartementet).

I enkelte tilfeller vil det imidlertid være slik at tiltak som omfattes av forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven kan gjennomføres med hjemmel i allerede vedtatt plan. For tiltak som omfattes av EIA-direktivet vil det likefullt være krav til behandling av slike tiltak etter KU-forskriften. For tiltak som krever utslippstillatelse etter forurensingsloven er rollen som ansvarlig myndighet i slike saker lagt til forurensingsmyndigheten. For tiltak som skal ha samtykke etter brann- og eksplosjonsvernloven eller storulykkesforskriften er rollen som ansvarlig myndighet lagt til Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB) i de tilfeller det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven. Anlegg for fangst av CO₂ er lagt til forskrift for tiltak og planer etter annet lovverk jf. kapittel 14 i plan- og bygningsloven (Klima- og miljødepartementet) selv om slike tiltak normalt også krever plan etter plan- og bygningsloven.

For flere tiltakstyper vil det være aktuelt med både planbehandling og tillatelse etter sektorlover. Som omtalt under § 2 vil det kunne være et hensiktsmessighetsspørsmål om behandlingen etter KU-forskriften knyttes opp til planbehandlingen eller behandlingen etter sektorloven i slike tilfeller. For tiltak listet opp i denne forskriften vil være planmyndigheten som er ansvarlig for å ta stilling til spørsmålet.

Når det gjelder tiltaket under punkt 1 *Jordbruk og skogbruk*, bokstav c) *”Avskoging med sikte på omlegging til annen arealbruk”* er det vurdert at dette bør ligge i både forskriften for planer og forskriften som gjelder tiltak og planer etter annet lovverk (Klima- og miljødepartementet). I forskriften for planer vil ”annen arealbruk” da forstås som arealbruk som ikke er landbruksrelatert og som kun reguleres etter plan- og bygningsloven. I tilfeller ”annen arealbruk” er landbruksrelatert og krever tillatelse etter sektorlov som jordloven/nydyrkingsforskriften vil tiltaket behandles etter forskrift for tiltak og planer etter annet lovverk (Klima- og miljødepartementet).

Bestemmelsen i gjeldende forskrift vedlegg II (nr. 2) om detaljregulering av hytte og boligområder foreslås tatt ut. Dette fordi detaljregulering i strid med overordnet plan faller inn under § 3 bokstav b).

Når det gjelder vedlegg II, punkt 2 bokstav b) om dypboring vil dette normalt ikke omfatte boring med sikte på undersøkelser av jordbunnens sammensetning.

Departementet vil vurdere hensiktsmessig redigering av vedlegg II etter gjennomført høring, herunder gjelder dette nødvendig samordning med forskrift for tiltak og planer etter annet lovverk, jf. kapittel 14 i plan- og bygningsloven (Klima- og miljødepartementet).

Endringsforslag:

Se forskriften vedlegg II i kapittel 5.

3.15 Kriterier for vurdering av vesentlige virkninger (vedlegg III)

Denne bestemmelsen tilsvare § 4 i gjeldende forskrift.

Bakgrunn:

ESA har også tatt opp enkelte forhold ved implementeringen av annex III til EIA-direktivet. I annex III angis utvelgelseskriterier som skal benyttes når det vurderes om et annex II-tiltak kan få vesentlige virkninger for miljø. I gjeldende KU-forskrift tilsvare dette kriteriene i § 4. ESA påpeker at direktivet ikke innebærer noe krav om at nasjonalt regelverk må avspeile ordlyden i direktivets annex III (metode og form er overlatt til EØS-landene), men samtidig sier ESA at alle kriteriene i annex III må gjenfinnes, direkte eller indirekte i nasjonalt regelverk. ESA har konkludert med at det er flere av kriteriene i direktivets annex III som ikke er avspeilet i gjeldende forskrift § 4.

Departementet legger til grunn at det ikke er ønskelig, og heller ikke formålstjenlig, å gi avkall på kriteriene i gjeldende § 4 som er godt innarbeidet i norsk forvaltning over mange år. Kriteriene innebærer en konkretisering av relevante vurderingstema basert på norske forhold. Kriteriene som er gitt i EIA-direktivets annex III er generelle og overordnede, og vil ved oversettelse innebære at planmyndigheten vil ha et mindre presist utgangspunkt for vurderingen av vesentlige virkninger for miljø og samfunn. Departementet foreslår på denne bakgrunn at kriteriene opprettholdes med enkelte endringer (se omtale av dette nedenfor), og suppleres for å fange opp de elementene i direktivets annex III som er mangelfullt ivaretatt i gjeldende forskrift. Suppleringen innebærer at det er lagt til enkelte bokstavkriterier og at bestemmelsen er supplert med et nytt andre ledd.

Det er i tillegg gjort enkelte endringer som en følge av norske forhold. I gjeldende forskrift er det benyttet ulike formuleringer ved introduksjonen av flere av kriteriene. Ved revisjonen av forskriften er formuleringene gjennomgått, og i flere av kriteriene foreslås det å endre introduksjonen fra ”*kommer i konflikt med*” til ”*vil komme i konflikt med*”. Dette er ikke ment å innebære noen endring med hensyn til innslagspunkt for når kriteriet utløses. Endringene er ment å avspeile EIA-direktivets ordlyd, jf. artikkel 2, der ordlyden ”*likely to have*” benyttes. Selve kriteriet er et uttrykk for viktige hensyn (*significant effects*). Det vises også til andre ledd, der det går frem at det skal gjøres en konkret vurdering i henhold til om kriteriet slår inn.

Gjeldende bokstav b), kriteriet om inngrepsfrie naturområder, er tatt ut i nåværende form. Det kan komme endringer når det er avklart om, og i så fall hvordan, dette skal videreføres. Villmarksområder og vernede vassdrag er lagt inn i ny bokstav f.

Endringsforslag (kriterier som videreføres gjengis også nedenfor):

- Bokstav a): *”vil komme i konflikt med områder som er vernet, midlertidig vernet eller er kunngjort påtenkt vernet etter naturmangfoldloven kap. V eller etter markaloven § 11,”* Innholdsmessig er verneområdene etter vedlegg III bokstav a) de samme som etter gjeldende forskrift. Men formuleringene er nå i samsvar med naturmangfoldloven kap. V. og synliggjør at vern etter markaloven § 11 også er omfattet.
- Bokstav b): *”vil komme i konflikt med kulturminner eller kulturmiljø som er fredet, midlertidig fredet eller foreslått fredet etter kulturminneloven, eller hvor det finnes eller er stor sannsynlighet for å finne automatisk fredete kulturminner som inngår i et kulturmiljø med stor tidsdybde,”*. Kriteriet dekker kulturminner og kulturmiljøer. Forslaget er i tråd med elementene i gjeldende bokstav a).
- Bokstav c): *”vil komme i konflikt med laksebestander som er omfattet av ordningen med nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder,”*. Det er foreslått tatt inn et nytt kriterium som omfatter tiltak som kan komme i konflikt med ville laksebestander som omfattes av ordningen med nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder. I henhold til St.prp. nr. 32 (2006-2007) og Innst. S. nr. 183 (2006-2007) om nasjonale laksevassdrag og laksefjorder skal villaksen ha en særlig beskyttelse. Beskyttelsesregimene åpner likevel for nye tiltak og aktiviteter i disse områdene dersom disse ikke medfører økt risiko for laksebestandene som skal beskyttes.
- Bokstav d): *”utgjør en trussel mot en forekomst av en utvalgt eller truet naturtype, verdifull naturtype av verdi A eller B, truet eller prioritert art, eller mot økologisk funksjonsområde for en prioritert art,”*. Det er foreslått visse endringer i begrepsbruk og klassifisering i tråd med formuleringene i naturmangfoldloven og dens forarbeider, blant annet knyttet til utvalgte naturtyper, prioriterte arter, økologiske funksjonsområder for prioriterte arter og truete og verdifulle naturtyper. Hvilke naturtyper og arter som er *truet* fremgår av henholdsvis Norsk rødliste for naturtyper 2011 og Norsk rødliste for arter 2010. Truede arter og naturtyper omfatter kategoriene sårbar, sterkt truet eller kritisk truet. Kartlegging av naturtyper som er vurdert å være de viktigste for biologisk mangfold, kartlegges etter metodikk som fremgår av DN-håndbok 13-2007 (*Kartlegging av naturtyper – verdisetting av biologisk mangfold*) og DN-håndbok 19-2007 (*Kartlegging av marint biologisk mangfold*). Hver enkelt forekomst av naturtyper som kartlegges, blir verdiklassifisert etter visse kriterier. De naturtyperlokalitetene som vurderes å være svært viktige, får verdi A, og de viktige får verdi B. Verdiklassifiseringen fremgår for hver kartlagte forekomst i Naturbase. Lokalt viktige forekomster får verdi C. Sistnevnte omfattes ikke av bestemmelsen i bokstav d).
- Bokstav e): *”vil komme i konflikt med naturområder som er særlig viktige for friluftsliv,”*. Kriteriet for friluftsliv inngår i gjeldende forskrift bokstav c). Bestemmelsen foreslås forkortet. Områder som er særlig viktige for friluftsliv kan f.eks omfatte naturområder der presset på arealene er stort og som kan brukes av mange brukergrupper, som blant annet strandsone ved kyst og innlandsvassdrag, friluftslivsområder og grønnsstrukturer i byer og tettsteder, større sammenhengende friluftslivsområder ved byene og fjellområder med sterkt utbyggingspress.

- Bokstav f): *”vil komme i konflikt med særlig verdifulle landskap, villmarksområder eller vernede vassdrag,”*. Særlig verdifulle landskap inngår i gjeldende forskrift som en del av bokstav a). Ved at bokstav a) nå deles inn i flere kriterier foreslås det gitt ett eget kriterium om virkninger for landskap, jf. ny bokstav f). Dagens bestemmelse omfattet kun landskap som er vernet eller foreslått vernet. Denne foreslås nå utvidet, jf. EIA-direktivet annex 3.2 h), til også å omfatte andre særlig verdifulle landskap. Dette vil f. eks kunne gjelde verdensarvområder som ikke nødvendigvis er vernet etter kulturminneloven eller naturmangfoldloven. Det finnes også lister med oversikt over utvalgte stedfestede kulturlandskap innen landbruket og nasjonale registrering av stedfestede kulturlandskap innen landbruket og fylkesvise oversikter over verdifulle kulturlandskap. Bokstav f) foreslås i tillegg supplert med villmarksområder og vernede vassdrag. RPR for vernede vassdrag inngikk i gjeldene bokstav d som foreslås tatt ut.
- Bokstav g): *”vil komme i konflikt med statlige planretningslinjer, statlige planbestemmelser eller regionale planbestemmelser gitt i medhold av lov av 27. juni 2008 nr. 71 eller gjeldende rikspolitiske bestemmelser eller rikspolitiske retningslinjer gitt i medhold plan- og bygningsloven av 14. juni 1985,”*. Dette kriteriet er oppdatert, men videreføres ellers som i gjeldende forskrift, der det tilsvarer bokstav d).
- Bokstav h): *”vil komme i konflikt med utøvelsen av samiske utmarksnæringer, eller er lokalisert i reindriftens særverdiområder eller minimumsbeiter og kan komme i konflikt med reindriftsinteresser, eller på annen måte kan komme i konflikt med reindriftens arealbehov,”*. Dette kriteriet videreføres som i gjeldende forskrift, der det tilsvarer bokstav e).
- Bokstav i): *”innebærer større omdisponering av landbruks-, natur- og friluftslivsområder eller områder som er regulert til landbruk og som er av stor betydning for landbruksvirksomhet,”*. Dette kriteriet videreføres som i gjeldende forskrift, der den tilsvarer bokstav f).
- Bokstav j): *”medfører vesentlig økt belastning av luftforurensning, støy eller lukt, eller vesentlig forurensning til jord, vann eller sedimenter eller vesentlig stråling,”*. Det foreslås også en endring i bestemmelsen om forurensning. Nåværende kriterium er knyttet opp til antall personer som blir berørt, og det skal i praksis mye til for at mange personer blir utsatt for en høy økt belastning av en utbygging. Erfaring viser derfor at bruk av antall personer som et utløsende kriterium sjelden slår ut og er lite hensiktsmessig. Den foreslåtte endringen innebærer at det er selve økningen i belastningen av luftforurensning eller støy som er avgjørende for om kriteriet slår inn eller ikke. Hva vesentlig økt belastning innebærer vil måtte ta utgangspunkt i gjeldende grenser i planretningslinjer, nasjonale mål og forskrifter.
- Bokstav k): *”medfører vesentlig økning av utslipp av klimagasser,”*. Kriteriet om utslipp av klimagasser i gjeldende bokstav g) foreslås skilt ut som et eget kriterium.
- Bokstav l): *”medfører risiko for alvorlige ulykker, ras, skred eller flom,”*. Dette kriteriet videreføres i hovedsak som i gjeldende forskrift, der det tilsvarer bokstav h). Det er gjort en mindre justering ved at ”og” og foreslått endret til ”eller”.
- Bokstav m): *”vil få konsekvenser for befolkningens helse eller helsens fordeling i befolkningen,”*. Kriteriet videreføres som i gjeldende forskrift, der det tilsvarer

bokstav i).

- Bokstav n): ”vil få vesentlige konsekvenser for befolkningens tilgjengelighet til uteområder, bygninger og tjenester.”. Kriteriet videreføres som i gjeldende forskrift, der det tilsvare bokstav j). Det presiseres at begrepet tilgjengelighet skal forstås som tilgjengelighet for alle.
- Bokstav o): ”påvirker vesentlig miljømessig sårbarhet, naturens tålegrense eller områder der fastsatte grenseverdier er overskredet”. Dette nye kriteriet er tatt inn som en følge av påpekning fra ESA om manglende samsvar med EIA-direktivet annex III nr. 2. Dette kriteriet omfatter også områder der grenseverdier fastsatt med utgangspunkt i EU-rettsakter er overskredet.
- Bokstav p): ”vil få vesentlige miljøvirkninger i en annen stat.”. Kriteriet videreføres som i gjeldende forskrift, der det tilsvare bokstav k).
- Nytt andre ledd:
”Ved vurderingen av om tiltaket faller inn under kriteriene i bokstav a til p skal det ses hen til:
- tiltakets størrelse, plassering eller egenskaper, herunder bruk av naturressurser eller produksjon av avfall,
- samvirke med andre planer og gjennomførte, vedtatte eller planlagte tiltak og
- virkningenes omfang, kompleksitet, varighet og reversibilitet.”

Den nye bestemmelsen over er tatt inn for å ivareta krav etter EIA-direktivet annex III nr 3 andre strekpunkt. ESA har påpekt at gjeldene § 4 er mangelfull når det gjelder vedlegg III til EIA-direktivet når det gjelder egenskaper ved tiltaket (nr. 1 i annex III) og egenskaper ved de mulige virkningene (nr. 3 i annex III). De manglende hovedelementene er foreslått tatt inn som nytt andre ledd. Sammenlignet med gjeldende § 4 er det ett utvidende element i bestemmelsen; at ved vurdering av om tiltaket faller inn under kriteriene i første ledd skal det også sees hen til *samvirke med andre planer og gjennomførte, vedtatte eller planlagte tiltak*, dvs. at det skal tas hensyn til eventuelle kumulative virkninger.

De øvrige elementene i bestemmelsen er ment som et grunnlag for vurderingen av om tiltaket faller inn under kriteriene i første ledd. Det er altså forutsatt at ved vurderingen av om kriteriene utøses; ”kan komme i konflikt med”, ”utgjør en trussel mot” osv., skal ta hensyn til tiltakets *plassering, størrelse og egenskaper* og de antatte virkningers *omfang, kompleksitet, varighet og reversibilitet*. Sett i forhold til gjeldende § 4 vil dette bety at kriteriene ikke lengre anses som absolutte, men at det skal ligge en vurdering til grunn hvor det også skal tas hensyn til f. eks tiltakets størrelse og virkningenes antatte omfang. Ved at størrelseskriteriene i gjeldende vedlegg II er tatt ut for flere tiltak vil denne bestemmelse være viktig ved vurdering av de mange mindre tiltakene som omfattes av vedlegg II og som normalt ikke vil få slike virkninger at de utvidede kravene kunnskapsgrunnlaget skal legges til grunn. I tillegg har ESA påpekt at annex III nr. 1 c) bruk av naturressurser og d) produksjon av avfall ikke gjenfinnes i gjeldende § 4. Disse egenskapene er derfor fremhevet i andre ledd.

Se for øvrig forskriften vedlegg III i kapittel 5.

3.16 Rammer for krav til innhold i konsekvensutredningen (vedlegg IV)

Tilsvarende vedlegg III i gjeldende forskrift.

Bakgrunn:

Det er gjort enkelte endringer i oppstillingen av relevante tema. Dette er i hovedsak begrunnet ut fra lovendringer og egne vurderinger.

Endringsforslag:

- I bokstav b er støy lagt inn i strekpunktet om forurensning. Det legges til grunn at forurensning knyttes opp mot befolkningens helse, der det er relevant.
- I bokstav b er det tatt inn ett nytt strekpunkt *vannmiljø* i oppstillingen av relevante tema for konsekvensutredning med henvisning til relevante bestemmelser i vannforskriften. Vannforskriften §§ 4-6 definerer bindende miljømål for alle norske vannforekomster. Ved nye planer eller tiltak kan det gjøres unntak fra disse målene etter § 12. Bestemmelsen innebærer at visse kriterier skal være oppfylt hvis en ny plan eller et nytt tiltak medfører at en vannforekomst kommer i en dårligere tilstandsklasse. Det trengs derfor først opplysninger om tilstandsklassen og eventuelle forventede endringer i denne, deretter opplysninger knyttet til de kriteriene som må være oppfylt. Det skal altså dokumenteres, eller på tilstrekkelig måte sannsynliggjøres, hvilken kjemisk og økologisk tilstand de aktuelle vannforekomstene har før eventuelle nye planer eller tiltak iverksettes. Videre skal endringene i dagens kjemiske og økologisk tilstand som følge av nye planer eller tiltak beskrives og sannsynliggjøres. Som del av dette skal det også gis opplysninger for å kunne vurdere om kriteriene som fremgår av vannforskriften § 12 er oppfylt.
- I bokstav b er det tatt inn en presisering i strekpunktet vedrørende *naturmangfold*, der det vises til relevante bestemmelser i naturmangfoldloven. Dette innebærer at konsekvensutredning der hvor naturmangfold blir berørt alltid skal gi et utredningsgrunnlag for myndighetenes vurderinger slik at kravene i naturmangfoldloven kan oppfylles. Der hvor naturmangfold (økosystemer, naturtyper og arter) blir berørt av planen eller tiltaket skal også belastning på naturmangfoldet av eksisterende og vedtatte planer og tiltak beskrives og effektene vurderes, herunder også sammen med eventuelle andre påvirkningsfaktorer. Det skal også gis en vurdering av hvordan samme naturmangfold påvirkes på landsbasis som følge av planen eller tiltaket der dette er aktuelt. Vurderingene skal også knyttes opp til forvaltningsmålene i naturmangfoldloven §§ 4 og 5, herunder hvordan situasjonen er for de berørte økosystemer, naturtyper og arter på landsbasis og hvordan dette tiltak sammen med tidligere og planlagte tiltak vil påvirke muligheten til å nå forvaltningsmålene. Videre følger det særskilte utredningskrav for tiltak som berører forekomster av utvalgte naturtyper, jf. § 53 andre og tredje ledd.
- I bokstav b er friluftsliv lagt til listen over relevante tema.
- I bokstav b, der befolkningens helse eller helsens fordeling i befolkningen omtales, skal det f.eks også i nødvendig grad ses hen til folkehelseloven kapittel 2 og 4.

- I bokstav b er det i punktet om tilgjengelighet presisert at dette gjelder ”for alle”. Dette er en oppdatering som følger av at universell utforming er blitt tydeliggjort i flere lovverk. Sentralt i denne sammenheng er plan- og bygningsloven og diskriminerings- og tilgjengelighetsloven.
- I bokstav b fjerde ledd er det foreslått en presisering av gjeldende bestemmelse som innebærer at samlede virkninger av planen sett i lys av også andre planlagte, eksisterende og/eller vedtatte planer eller tiltak i influensområde skal vurderes. Eksisterende arealplaner gir ofte god oversikt over eksisterende og vedtatte planer og tiltak. I en vurdering av samlet belastning må dette ses i lys av også andre påvirkningsfaktorer som ikke er ”tiltak” eller ”planer”, for eksempel som følge av klimaendringer eller spredning av fremmede organismer.
- I sjette ledd er det presisert at det skal gis en redegjørelse for relevante og realistiske alternativer og virkninger av disse. Anbefalt alternativ skal begrunnes.

Se for øvrig forskriften vedlegg IV i kapittel 5.

4. Administrative og økonomiske virkninger av forslaget

Forslaget til revidert forskrift omfatter i hovedsak endringer som følger av krav fra ESA, behov for forenkling- og forbedringstiltak og lovendringer i norsk lovverk.

Formålet med direktivene om miljøkonsekvensvurderinger er å sikre en høy grad av miljøbeskyttelse. De foreslåtte endringene i lys av påpekninger fra ESA er derfor begrunnet ut fra dette, og vil isolert sett trolig innebære noe mer ressursbruk, fortrinnsvis ved at noen flere planer og tiltak må vurderes i henhold til konsekvensutredningsplikt når størrelseskriteriene i vedlegg II ikke videreføres. Det vil likevel, som etter gjeldende forskrift, kreves konsekvensutredning kun i de tilfeller der tiltaket kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn. Det er samtidig foreslått flere forenklingstiltak i regelverket som vil legge til rette for mer effektive og fleksible bestemmelser.

Endringsforslagene som følge av krav fra ESA anses i hovedsak som samfunnsmessig nyttige. Dette gjelder eksempelvis bestemmelsene om at det skal utarbeides sammendrag av konsekvensutredningen, at det skal fastsettes vilkår for å overvåke og begrense vesentlige negative virkninger av planen og at oppfølgende undersøkelser skal være tilgjengelige. Endringen som innebærer at også områdereguleringer som setter rammer for tiltak nevnt i vedlegg II omfattes av forskriften, vil trolig innebære at noen flere slike planer blir omfattet av krav til konsekvensutredninger. Endringen av vedlegg II-listen i henhold til oppsettet i direktivet vil ikke ha betydning ettersom de fleste kategorier og underpunkt av tiltak er forutsatt dekket også av gjeldende vedlegg II-liste. Videre er det foretatt enkelte suppleringer i vedlegg III som heller ikke antas å innebære økt ressursbruk av betydning, selv om forslaget til vedlegg III kan innebære noe mer krav til skjønnsmessige vurderinger ved at innslagspunktet i enkelte tilfeller er endret ("*vil komme i konflikt med*"). Presiseringen av utredningsbestemmelsene som en følge av FN-Espoo konvensjonen vil trolig innebære en tydeliggjøring og formalisering av praksis, og vil trolig av denne følge ikke gi økt ressursbruk.

Når det gjelder nasjonalt begrunnede endringer vil mange av endringsforslagene innebære forenkling, effektivisering og større grad av fleksibilitet i utredningsbestemmelsene. Dette gjelder særlig bortfall av krav om planprogram for Vedlegg II-tiltak og fjerning av foreleggingsmekanismen. Bestemmelsen om at det for linjetiltak som hovedregel skal utredes minst to alternativer innebærer i hovedsak en presisering i regelverket av dagens praksis for blant annet vei- og jernbaneplanlegging.

Bestemmelsen om at konsekvensutredningen, herunder feltundersøkelser, skal gjøres av personer med relevant faglig kompetanse, vil medføre at forslagstillere må ha et mer bevisst forhold til valg av utredere og ikke kun fokusere på pris. Forslaget er ment å sikre at kvaliteten på utredningene er faglig tilfredsstillende. Bestemmelsen er også i tråd med EU-kommisjonens forslag til revidert EIA-direktiv om å sikre kvaliteten på beslutningsunderlaget i saker som omfattes av direktivet. Bestemmelsen om bruk av standardiserte metoder for innsamling av data (der slike krav foreligger) vil sikre kvaliteten på utredningen. Bestemmelsen om at data skal gjøres tilgjengelig og at forslagstillere skal legge inn miljødata (arter og naturtyper) i eksisterende databaser vil være samfunnsmessig nyttig, selv om det vil kreve noe merarbeid for forslagstillere/utredere. Endringene i vedlegg IV innebærer i praksis kun en presisering av krav som ligger i gjeldende lover/forskrifter.

Etter departementets vurdering vil endringsforslagene totalt sett innebære et mer fleksibelt og effektivt utredningssystem, der det er lagt til grunn forenklede prosedyrer for mindre planer og tiltak.

5. Forslag til forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven

Fastsatt ved kongelig resolusjon av xx.yy med hjemmel i lov av 27. juni 2008 nr. 71 om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven) (plandelen), og i samsvar med Rdir 2011/92/EU og EC/Rdir 2001/42/EØF. Fremmet av Kommunal- og moderniseringsdepartementet.

§ 1. Innhold og generelle bestemmelser

Forskriften inneholder plan- og bygningslovens bestemmelser om konsekvensutredninger for planer etter loven og presiserer og utfyller disse. Reglene gjelder for planer som angitt i forskriften §§ 2 og 3.

Formålet med bestemmelsene om konsekvensutredninger (KU) er å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av planer, og når det tas stilling til om, og på hvilke vilkår, planer kan gjennomføres.

Saksbehandling etter forskriften skal ivareta krav til utredning og dokumentasjon som følger av annet lovverk og som er relevante for den beslutningen konsekvensutredningen skal ligge til grunn for. Avgjørelser etter forskriften er ikke enkeltvedtak etter forvaltningsloven.

Forskriftens geografiske virkeområde følger av plan- og bygningsloven § 1-2.

Den som fremmer forslag til plan etter plan- og bygningsloven, heretter kalt forslagsstiller, skal selv vurdere om planen faller inn under forskriftens saklige virkeområde.

Forslag til planprogram og konsekvensutredning utarbeides av forslagsstiller.

§ 2. Planer som alltid skal behandles etter forskriften

Følgende planer skal alltid behandles etter forskriften:

- a) regionale planer med retningslinjer for utbygging,
- b) kommuneplanens arealdel,
- c) kommunedelplaner med områder for utbyggingsformål,
- d) områdereguleringer som omfatter nye områder til utbyggingsformål,
- e) områdereguleringer på mer enn 15 dekar som fastsetter rammer for senere detaljregulering av tiltak i vedlegg I og vedlegg II,
- f) reguleringsplaner for tiltak i vedlegg I,

Bokstav f gjelder ikke for reguleringsplaner der det konkrete tiltaket er konsekvensutredet på overordnet plannivå og der reguleringsplanen er i samsvar med overordnet plan.

Fylkeskommunen er ansvarlig myndighet etter bokstav a. Kommunen er ansvarlig myndighet etter bokstav b-e. Ansvarlig myndighet for bokstav f fremgår av vedlegg I, kolonne B.

§ 3. Planer som skal vurderes nærmere

Følgende planer skal vurderes etter vedlegg III:

- a) områdereguleringer på mindre enn 15 dekar som fastsetter rammer for senere detaljregulering av tiltak i vedlegg I og II.
- b) områdereguleringer som innebærer andre vesentlige endringer av kommuneplan enn angitt i § 2 bokstav d.
- c) reguleringsplaner for tiltak i vedlegg II.

Bokstav c gjelder ikke reguleringsplaner der konsekvensene av det konkrete tiltaket er tilfredsstillende utredet på overordnet plannivå og der reguleringsplanen er i samsvar med overordnet plan, eller detaljreguleringer som er i samsvar med områdereguleringer behandlet etter forskriften.

Kommunen er ansvarlig myndighet etter bokstav a og b. Ansvarlig myndighet etter bokstav c fremgår av vedlegg II, kolonne B

§ 4. *Vurdering etter kriteriene i vedlegg III for planer som omfattes av § 3*

Ansvarlig myndighet skal tidligst mulig ta stilling til om en reguleringsplan som omfattes av § 3 kan få vesentlige virkninger, jf. vedlegg III. Dette skal skje før oppstart av planarbeidet etter plan- og bygningsloven § 12-8.

Forslagsstiller skal selv gjøre en vurdering av om planen kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn. Ved vurdering av om en reguleringsplan kan få vesentlige virkninger, skal ansvarlig myndighet ta utgangspunkt i opplysninger gitt av forslagsstiller, og på ellers foreliggende kunnskap. Ansvarlig myndighet skal i nødvendig grad ta kontakt med berørte myndigheter for å avklare om kriteriene i vedlegg III kommer til anvendelse.

Dersom ansvarlig myndighet finner at planen kan få vesentlige virkninger, skal planen behandles i samsvar med forskriften.

Dersom ansvarlig myndighet finner at planen ikke vil få vesentlige virkninger skal dette fremgå av varsel og kunngjøring om oppstart av planarbeidet.

Ansvarlig myndighet skal, dersom krav om behandling etter forskriften er reist, men ikke tatt til følge, begrunne dette i forbindelse med utleggelse av planforslaget til offentlig ettersyn, jf. plan- og bygningsloven §§ 12-10 og 12-11.

§ 5. *Planprogram*

Forslagsstiller skal utarbeide forslag til planprogram. Kravet til planprogram gjelder ikke for planer etter § 3 bokstav c.

Planprogrammet skal gjøre rede for formålet med planarbeidet, beskrive det aktuelle området og hvilke problemstillinger som anses viktig for miljø og samfunn i det konkrete planarbeidet, basert på eksisterende kunnskap. Relevante og realistiske alternativer skal beskrives, og det skal fremgå hvordan behandlingen av disse skal ivaretas i plan- og utredningsarbeidet. Det skal også gjøres rede for planprosess med frister, deltakere og opplegg for medvirkning, spesielt for grupper som antas å bli særlig berørt. Det skal foreligge kart over planområdet.

Forslaget til planprogram skal, med utgangspunkt i relevante rammer og krav gitt i § 7 og vedlegg IV, redegjøre for hvilke forhold som skal utredes og belyses i konsekvensutredningen. Det skal fremgå hvilke fremgangsmåter eller metoder som skal

benyttes i utredningene for å fremskaffe nødvendig og beslutningsrelevant kunnskap. Programmet skal utformes slik at det kan tas stilling til om plan- og utredningsarbeidet er gjennomført i samsvar med programmet.

Ved revisjon av kommuneplanens arealdel skal forslag til planprogram skille mellom utredning av enkeltområder og utredning av planen som helhet. Der det er aktuelt skal planmyndigheten klargjøre hvilken dokumentasjon som forventes å følge nye innspill til byggeområder. Dersom det ved revisjon av kommuneplanens arealdel eller ved utarbeidelse av kommunedelplan tas sikte på å utrede konsekvensene av et konkret tiltak, jf. § 2 bokstav g eller § 3 bokstav c må dette fremgå av planprogrammet.

§ 6. Høring, behandling og fastsetting av planprogram

Forslag til planprogram skal sendes på høring til berørte myndigheter og interesseorganisasjoner og legges ut til offentlig ettersyn. Dette skal normalt skje samtidig med varsling av planoppstart, jf. plan- og bygningsloven §§ 8-3, 11-13 og 12-9.

Det skal settes en rimelig frist for uttalelser. Fristen for å gi uttalelse skal være minst seks uker.

Ansvarlig myndighet skal, som ledd i arbeidet med å fastsette planprogram, vurdere behovet for og hvis nødvendig, gjennomføre et offentlig møte om saken.

Dersom berørte regionale eller statlige myndigheter vurderer at planen kan komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale hensyn innenfor eget ansvarsområde, skal dette fremgå av høringsuttalelsen.

Ansvarlig myndighet fastsetter planprogrammet. Ved fastsetting av programmet skal det redegjøres for høringsuttalelser og hvordan disse er vurdert og ivaretatt i fastsatt program. Ansvarlig myndighet skal, blant annet med bakgrunn i høringsuttalelser, gi nødvendige føringer for planarbeidet. Det skal vurderes og i nødvendig grad stilles krav om utredning av relevante og realistiske alternativer, herunder alternativ lokalisering. For linjetiltak skal det som hovedregel utredes minst to alternativer.

Planprogrammet skal fastsettes innen ti uker etter frist for uttalelser. Kopi av fastsatt program skal sendes til de som har avgitt høringsuttalelse.

Planmyndigheten kan etter høring avslutte saksbehandlingen ved å unnlate å fastsette et program for konsekvensutredning. Denne bestemmelsen gjelder ikke statlige planinitiativ etter plan- og bygningsloven § 3-7.

§ 7. Innhold og utforming av planforslag med konsekvensutredning

Planforslag med konsekvensutredning skal utarbeides på bakgrunn av fastsatt planprogram og relevante krav til dokumentasjon gitt i vedlegg IV. For planer som er unntatt fra kravet om planprogram, skal konsekvensutredningen utarbeides på bakgrunn av kravene nedenfor og relevante krav til dokumentasjon gitt i vedlegg IV. Det skal videre ses hen til uttalelser innkommet ved varsel om oppstart.

Konsekvensutredningen skal tilpasses plannivået og være relevant for de beslutninger som skal tas. Konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i foreliggende kunnskap og nødvendig oppdatering av denne. Der hvor slik kunnskap ikke foreligger om viktige forhold skal det i nødvendig grad innhentes ny kunnskap. Konsekvensutredningen, herunder feltundersøkelser, skal

utføres av personer med relevant faglig kompetanse.

Planforslag med konsekvensutredning, planbeskrivelsen, skal normalt utgjøre et samlet dokument. Det skal utarbeides et sammendrag av konsekvensutredningen.

For kommuneplanens arealdel utredes kun de delene av planen som fastsetter rammer for fremtidig utbygging og som innebærer endringer i forhold til gjeldende plan.

Konsekvensutredningen av arealdelen skal beskrive virkninger for miljø og samfunn av nye utbyggingsområder eller vesentlig endret arealbruk i eksisterende byggeområder. Omfang og nivå på utredning av enkeltområder må tilpasses områdets størrelse, utbyggingens omfang og antatte konfliktgrad. Det skal også gis en vurdering av virkningene av de samlede arealbruksendringene for miljø og samfunn. Der planen kun inneholder strategier for fremtidig arealbruk, skal det gis en vurdering av hvordan disse vil påvirke miljø og samfunn.

Det skal i konsekvensutredningen av arealdelen redegjøres for hvilke forhold som skal avklares og belyses nærmere i tilknytning til senere regulering av områdene, jf. plan- og bygningsloven § 11-9 nr. 8.

For reguleringsplaner skal virkningene av planen som helhet inngå ved vurderingen av konsekvensene. Forhold som er tilfredsstillende utredet i overordnet plan, herunder aktuelle lokaliseringalternativ, skal ikke utredes på nytt. Det skal redegjøres for undersøkelser eller tiltak som kan iverksettes for å tilpasse tiltaket til omgivelsene, for å avbøte skader eller ulemper og for å overvåke og klargjøre faktiske virkninger av planen.

§ 8. Høring og offentlig ettersyn av planforslag med konsekvensutredning

Planforslag med konsekvensutredning skal sendes på høring til berørte myndigheter, parter og interesseorganisasjoner og legges ut til offentlig ettersyn. Det skal settes en rimelig frist for høringsuttalelser. Fristen for å gi uttalelse skal være minst seks uker.

Relevante bakgrunnsdokumenter og fagrappporter skal være tilgjengelige hos ansvarlig myndighet og forslagsstiller. Planforslag med konsekvensutredning og eventuelle bakgrunnsdokumenter og fagrappporter skal gjøres tilgjengelige på internett.

Data som er samlet inn i arbeidet med konsekvensutredningen, skal systematiseres i henhold til gitte standarder der dette foreligger. Data skal gjøres tilgjengelig for offentlige myndigheter slik at de kan legges inn i offentlige databaser. Forslagsstiller skal selv sørge for å legge inn innsamlede data i databaser der det er lagt til rette for dette.

§ 9. Tilleggsutredninger

Ansvarlig myndighet skal, på bakgrunn av høringen, ta stilling til om det er behov for tilleggsutredninger eller ytterligere dokumentasjon om bestemte forhold. Eventuelle tilleggsutredninger skal sendes på høring til dem som har avgitt uttalelse til planforslaget. Fristen for uttalelse bør ikke settes kortere enn to uker.

§ 10. Hensyntaken til konsekvensutredningen ved vedtak og gjennomføring

Planmyndigheten skal ved behandlingen av planen ta hensyn til konsekvensutredningen og høringsuttalelsene til denne.

I saksfremlegget eller innstillingen til vedtak skal det fremgå hvordan virkningene av

planforslaget med konsekvensutredning og høringsuttalelser er vurdert, og hvilken betydning disse er tillagt. Det skal også redegjøres for hvordan aktuelle alternativer er vurdert.

Planmyndigheten skal fastsette vilkår for å avklare og belyse, overvåke og begrense vesentlige negative virkninger av planen. Planmyndigheten kan bestemme at det skal utarbeides et miljøoppfølgingsprogram. Slike vilkår skal gis som bestemmelser, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-8, 11-9, særskilt nr. 8, eller §§ 12-6, 12-7, særskilt nr. 12.

Oppfølgende undersøkelser i henhold til tredje ledd skal gjøres offentlig tilgjengelige.

§ 11. Offentliggjøring av vedtak

Saksfremlegget eller innstillingen med begrunnelse skal være offentlig tilgjengelig. Planvedtaket i saken skal kunngjøres i samsvar med plan- og bygningsloven § 11-15 og § 12-12. Dokumentene skal gjøres tilgjengelige på internett.

§ 12. Særskilte regler om planprogram

I de tilfeller der regional eller kommunal planstrategi også inneholder et planprogram for et konkret planarbeid, kan et eget planprogram for det planarbeidet unnlates.

Planprogram kan benyttes til å avklare og fastsette overordnede rammebetingelser for arbeidet med senere reguleringsplaner for et område og også for flere pågående reguleringsplanprosesser innenfor et større område.

Planprogram, og eventuelt konsekvensutredning, kan også benyttes til å ta stilling til hvilke alternative lokaliteter man gjennomfører et reguleringsarbeid for etter plan- og bygningsloven.

For statlige tiltak kan vedkommende fagdepartement bestemme at planprogram skal høres sammen med konseptvalgutredning som grunnlag for beslutning om valg av konsept.

§ 13. Endringer eller avklaring av konsekvensutredningsplikt etter varsel om oppstart av planarbeidet

Dersom det skjer endringer av plan i tidspunkt mellom varsel om oppstart av planarbeidet og utleggelse av planforslag til offentlig ettersyn, og endringen medfører at tiltaket omfattes av forskriften, skal planen behandles etter bestemmelsene i forskriften.

Dersom det i denne perioden fremkommer nye opplysninger eller skjer endringer i faktiske forhold som medfører at planer etter § 3 likevel omfattes av kriteriene i vedlegg III, skal det i planforslaget gis en særskilt redegjørelse for planens virkninger for det aktuelle kriteriet.

§ 14. Behandling av endringer av planer etter gjennomført høring

Ved endringer av planer etter gjennomført høring av planforslag, jf. § 8, skal ansvarlig myndighet påse at konsekvensene av endringene blir redegjort for før det fattes vedtak i saken. Tilsvarende gjelder for endringer av planer som utløser ny behandling etter plan- og bygningsloven.

§ 15. Avklaring og endring av rollen som ansvarlig myndighet

Ved usikkerhet eller uenighet, kan Kommunal- og moderniseringsdepartementet avgjøre hvem som er ansvarlig myndighet.

Dersom hensynet til ivaretagelse av nasjonale eller viktige regionale hensyn tilsier det, eller planen omfatter flere kommuner eller fylker, kan Kommunal- og moderniseringsdepartementet i samråd med berørte myndigheter bestemme at en annen myndighet enn den som fremgår av forskriften, skal være ansvarlig myndighet. Dette gjelder også for fastsettelse av planprogram i saker hvor statlige eller regionale myndigheter organiserer planarbeidet og utarbeider planforslag i henhold til plan- og bygningsloven § 3-7.

Dersom ansvarlig myndighet ikke fastsetter planprogrammet innen rimelig tid, jf. § 6 sjette ledd, kan Kommunal- og moderniseringsdepartementet, etter at kommunen har fått mulighet til å uttale seg, selv fastsette programmet.

§ 16. Konsekvensutredning ved grenseoverskridende virkninger

Klima- og miljødepartementet er nasjonalt kontaktpunkt for planer som kan få vesentlige virkninger i en annen stat og planer i en annen stat som kan få vesentlige virkninger i Norge.

Dersom en plan kan få vesentlige virkninger i en annen stat, skal ansvarlig myndighet sende planprogram til berørte myndigheter i denne staten samtidig med høring i Norge med invitasjon til å delta i planprosessen. Kravene til saksbehandling i §§ 6 og 8-11, §§ 13 og 14 skal legges til grunn hvis annen stat velger å delta i planprosessen. Kopi av dokumentene sendes til Klima- og miljødepartementet, som skal varsle rett myndighet i berørt stat.

Kommunal – og moderniseringsdepartementet kan i samråd med Klima- og miljødepartementet pålegge forslagsstiller å utarbeide planprogram og planforslag med konsekvensutredning i de språk som er nødvendige, og å delta i offentlig møte i berørt stat.

Dersom norske myndigheter blir varslet, eller på annen måte får kunnskap om planer i en annen stat som kan få vesentlige virkninger i Norge, skal Klima- og miljødepartementet underrettes om dette.

Klima- og miljødepartementet skal påse at informasjon om planen fra opphavslandet gjøres kjent for berørte norske myndigheter, parter og interesseorganisasjoner, og at høringsuttalelser fra disse oversendes opphavslandet.

§ 17. Ikrafttreden

Forskriften trer i kraft (xx.xx.xxxx). Fra samme dag oppheves forskrift av 26. juni 2009 nr. 855 om konsekvensutredninger etter plan- og bygningsloven.

§ 18. Overgangsbestemmelser

Planer og tiltak som ikke var omfattet av forskriften av 29. juni 2009 nr. 855 kommer ikke inn under ny forskrift dersom saksbehandlingen for planen, jf. plan- og bygningsloven §§ 11-12, 12-8 var startet opp før denne forskriftens ikrafttreden.

For planer og tiltak som er tatt opp til behandling etter tidligere forskrift skal øvrige bestemmelser i ny forskrift legges til grunn ved videre behandling av saken.

VEDLEGG I. Planer som alltid skal konsekvensutredes

A. Tiltak og oppfangingskriterier	B. Ansvarlig myndighet og lov(er) behandlingen skal knyttes opp til.
INDUSTRI, BYGG OG ANLEGG M.M.	
1. Industrianlegg, næringsbygg, bygg for offentlig eller privat tjenesteyting og bygg til allmennyttige formål med et bruksareal på mer enn 15.000 m ² eller som omfatter et areal på mer enn 15 dekar.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
2. Uttak av malmer, mineraler, stein, grus, sand, leire eller andre masser dersom minst 200 dekar samlet overflate blir berørt eller samlet uttak omfatter mer enn 2 millioner m ³ masse, samt torvskjæring på et område på mer enn 1.500 dekar.	Planmyndigheten. Direktoratet for mineralforvaltning for større uttak av mineraluttak dersom planmyndigheten ønsker dette. Plan- og bygningsloven.
3. Anlegg for behandling av farlig avfall ved forbrenning eller kjemisk behandling som resulterer i avfall som sluttbehandles eller deponeres.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
4. Avfallsanlegg for behandling av husholdnings- og næringsavfall ved forbrenning eller kjemisk behandling med en kapasitet på mer enn 100 tonn per dag.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
5. Integrerte kjemiske installasjoner, dvs. anlegg for fremstilling i industriell målestokk av stoffer ved hjelp av kjemiske omdanningsprosesser, der flere enheter ligger ved siden av hverandre og funksjonelt sett hører sammen, og som er beregnet på <ul style="list-style-type: none"> - fremstilling av organiske basiskjemikalier, - fremstilling av uorganiske basiskjemikalier, - fremstilling av fosfor-, nitrogen- eller kaliumgjødsel (ren eller sammensatt gjødsel), - fremstilling av basisprodukter for plantevernmidler samt biocider, - fremstilling av farmasøytiske basisprodukter ved hjelp av kjemiske eller biologiske metoder, - fremstilling av sprengstoff. 	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap for tiltak etter siste strekpunkt der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og det kreves tillatelse etter lov om brann- og eksplosjonsvern.
6. Metallurgiske anlegg: Integrerte anlegg for førstegangsmelting av støpejern og stål.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse

	etter forurensningsloven.
7. Anlegg for produksjon av ikke-jernholdige råmetaller fra malm, konsentrater eller sekundærråstoffer ved hjelp av metallurgiske, kjemiske eller elektrolytiske prosesser.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
8. Industrianlegg for - produksjon av papirmasse av tømmer eller lignende fibermateriale, - produksjon av papir og papp med en produksjonskapasitet på mer enn 200 tonn pr. dag.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
9. Anlegg for utvinning av asbest og for behandling og bearbeiding av asbest og produkter som inneholder asbest: når det gjelder asbestementprodukter, med en årlig produksjon på over 20.000 tonn ferdige produkter; når det gjelder friksjonsmateriale, med en årlig produksjon på over 50 tonn ferdige produkter; og når det gjelder annen anvendelse av asbest, med et årlig forbruk på over 200 tonn.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
10. Renseanlegg for spillvann med en kapasitet på over 150 000 personekvivalenter.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
11. Golfbaner med 18 hull eller mer.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
12. Større militære skyte- og øvingsfelt.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forsvarsdepartementet. Plan- og bygningsloven.
13. Omlasting av olje og gass fra skip til skip av et visst omfang eller frekvens.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten der det ikke utarbeides plan og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven
INFRASTRUKTURTILTAK	
14. Motorveier og andre avkjørselsfrie veier som er forbeholdt motorisert trafikk.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
15. Anlegg av ny vei med minst fire kjørefelt eller utbedring og/eller utvidelse av en eksisterende vei som har to kjørefelt slik at den får minst fire kjørefelt, dersom en slik vei har en lengde på minst 10 km.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
16. Veier med investeringskostnader på mer enn 500 millioner kr.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
17. Jernbanelinjer for langdistansetraffikk. Infrastruktur med investeringskostnader på mer enn 500 millioner kr.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
18. Forstads- og T-baner med investeringskostnader på mer enn 250 millioner kr.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.

19. Flyplasser med rullebane på 1.600 meter eller lengre.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forsvarsdepartementet for militære flyplasser.
20. Nyetablering av farleder, havner og havneanlegg, der skip på over 1.350 tonn kan seile og anløpe. Ferjekaier inngår i punkt 15.	Kystverket for utpekte havner og hovedleder og bileder. Planmyndigheten for alle andre havner og øvrige leder i kommunalt sjøområde. Plan- og bygningsloven. Havne- og farvannsloven.
21. Etablering av innlands vannveier og havner for trafikk på innlands vannveier der skip over 1.350 tonn kan seile.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
UTVIDELSER OG ENDRINGER	
<p>22. Utvidelser eller endringer av tiltak nevnt i Vedlegg I dersom utvidelsen eller endringen i seg selv overskrider oppfangingskriteriene i vedlegget.</p> <p>Tiltak nevnt i nr. 1 omfattes kun ved utvidelser med et bruksareal på mer enn 15.000 m².</p> <p>Der det ikke er gitt oppfangingskriterier skal utvidelsen eller endringen vurderes etter forskriften vedlegg III. Tilsvarende gjelder for prosjekter i vedlegg I som utelukkende eller hovedsakelig tjener til utvikling og prøving av nye metoder eller produkter, og som ikke pågår i mer enn to år.</p>	Som angitt ovenfor.

VEDLEGG II. Planer etter § 3 som skal vurderes etter vedlegg III

A. Tiltak og oppfangingskriterier	B. Ansvarlig myndighet og lov(er) behandlingen skal knyttes opp til
1. JORDBRUK OG SKOGBRUK	
a) Vannforvaltningsprosjekter innen landbruk, herunder vannings- og dreneringsprosjekter	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
b) Landgjenvinning fra havet.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
c) Avskoging med sikte på omlegging til annen arealbruk	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
2. UTVINNINGSIKKE	
a) Masseuttak, herunder torvskjæring og underjordisk gruvedrift	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
b) Dypboring særlig - geotermisk boring, - boring for atomavfall, - boring med sikte på vannforsyning med unntak av boring som utføres for å studere jordbunnens fasthet.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
3. ENERGIINDUSTRI	
a) Lagring av brennbar gass under jorden	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og det kreves samtykke eller tillatelse etter lov om brann- og eksplosjonsvern.
b) Industriell brikettering av kull og lignitt	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
4. METALLPRODUSKJON OG – BEARBEIDING	
a) Anlegg for produksjon av råjern eller stål (første- eller andregangs smelting) med tilhørende utstyr for kontinuerlig støping	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse

	etter forurensningsloven.
b) Anlegg for bearbeiding av ferrometaller ved hjelp av i) varmevalsing, ii) smiing med hammere, iii) påføring av beskyttelseslag av smeltet metall.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
c) Ferrometallstøperier	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
d) Anlegg for smelting, herunder legering, av ikke-jernholdige metaller, unntatt edelmetaller, herunder gjenvinningsprodukter (raffinering, støping)	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
e) Anlegg for overflatebehandling av metaller og plast ved hjelp av en elektrolytisk eller kjemisk prosess	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
f) Anlegg for produksjon og montering av motorvogner	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
g) Skipsverft	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
h) Produksjons- og reparasjonsanlegg for luftfartøy	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
i) Produksjon av jernbanemateriell	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
j) Eksplosjonsforming	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
k) Anlegg for røsting og sintring av malm	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
5. MINERALINDUSTRI	
a) Koksverk (tørredestillasjon av kull)	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse

	etter forurensningsloven.
b) Sementproduksjonsanlegg	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
c) Anlegg for produksjon av asbest og fremstilling av asbestbaserte produkter	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
d) Anlegg for produksjon av glass, herunder glassfibrer	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
e) Anlegg for smelting av mineralske stoffer, herunder produksjon av mineralfibrer	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
f) Anlegg for produksjon av keramiske produkter ved brenning, særlig takstein, murstein, ildfast stein, fliser, steintøy eller porselen	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
6. KJEMISK INDUSTRI (PROSJEKTER SOM IKKE OMFATTES AV VEDLEGG D)	
a) Behandling av halvfabrikata og produksjon av kjemikalier	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
b) Produksjon av plantevernmidler og legemidler, maling og lakk, elastomer og peroksider	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
c) Lagringsanlegg for olje samt petrokjemiske og kjemiske produkter	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
7. NÆRINGSMIDDELINDUSTRI	
a) Fremstilling av dyre- og plantefett	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.

b) Konservering av dyre- og planteprodukter	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
c) Fremstilling av meieriprodukter	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
d) Brygging og malting	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
e) Sukkervareproduksjon	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
f) Slakterier	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
g) Industriell fremstilling av stivelse	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
h) Fiskemels- og fiskeoljefabrikker	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
i) Sukkerfabrikker	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
8. TEKSTIL-, LÆRVARE-, TREVARE- OG PAPIRINDUSTRI	
a) Industrianlegg for produksjon av papir og papp (prosjekter som ikke omfattes av vedlegg I)	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
b) Anlegg for forbehandling (vasking, bleking, mercerisering) eller farging av fibrer eller tekstiler	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
c) Anlegg for garving av huder og skinn	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.

	Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
d) Anlegg for produksjon og behandling av cellulose	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
9. GUMMIINDUSTRI	
a) Produksjon og behandling av elastomerprodukter	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
10. INFRASTRUKTURPROSJEKTER	
a) Utviklingsprosjekter for industriområder	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
b) Utviklingsprosjekter for by- og tettstedsområder	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
c) Bygging av jernbane- og omlastingsplattformer samt terminaler som betjener flere transportsystemer	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
d) Bygging og utvidelse av flyplasser, samt landingsplass for helikopter	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
e) Bygging av veier, havner og havneanlegg, herunder fiskehavner og offshorerelaterte havner, samt utvidelse eller vesentlig endret bruk av eksisterende havner	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
f) Bygging av innlands vannveier som ikke omfattes av vedlegg I, samt kanalisering og regulering av vannløp	Kystverket for hovedleder og bileder. Planmyndigheten for øvrige leder i kommunalt sjøområde. Plan- og bygningsloven. Havne- og farvannsloven.
g) Demninger og anlegg for oppdemming eller varig lagring av vann	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
h) Vannledningsanlegg over større avstander	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
i) Sporvogner, høybaner og undergrunnsbaner, svevebaner og lignende baner av bestemte typer som utelukkende eller hovedsakelig blir brukt til persontransport	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
j) Bygging av erosjonsforebyggende kystanlegg og vannbygging til sjøs som kan medføre endringer av kysten, f.eks. diker, moloer, sjeteer og andre bygg til vern mot havet, bortsett fra vedlikehold og	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.

gjenoppbygging av slike anlegg.	
k) Vesentlige endringer/utvidelser av farleder.	Kystverket for hovedleder og bileder. Planmyndigheten for øvrige leder i sjøområder. Havne- og farvannsloven. Plan- og bygningsloven.
11. ANDRE PROSJEKTER	
a) Permanente konkurranse- og testbaner for bil og motorsykkel	
b) Anlegg for avfallsdisponering basert på forbrenning	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
c) Renseanlegg for spillvann	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
d) Opplagringsplasser for slamavleiring	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
e) Lagring av skrapjern, herunder opphoggingsplasser for kjøretøyer	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
f) Prøvingsbenker for motorer, turbiner eller reaktorer	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
g) Anlegg for produksjon av syntetiske mineralfibrer	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten for industriltak der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
h) Anlegg for gjenvinning eller destruering av eksplosjonsfarlige stoffer	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
i) Destruksjonsanlegg for dyreskrotter	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
j) Andre industrianlegg, næringsbygg, herunder kjøpesenter, bygg for offentlig eller privat tjenesteyting og bygg til allmennyttige formål	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Forurensningsmyndigheten der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og tiltaket krever tillatelse etter forurensningsloven.
k) Større deponier for masse på land og i sjø.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.

l) Virksomhet som skal ha samtykke etter brann- og eksplosjonsvernloven med tilhørende forskrifter, eller virksomhet som skal ha tillatelse til oppbevaring av eksplosiver i slike mengder at de blir sikkerhetsrapportpliktige etter Storulykkeforskriften.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven. Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap der det ikke utarbeides plan etter plan- og bygningsloven og det kreves samtykke eller tillatelse etter lov om brann- og eksplosjonsvern
12. TURISME OG FRITID	
a) Hoppbakker, skiløyper og skiheiser, taubaner og tilknyttet utbygging	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
b) Lystbåthavner	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
c) Feriebyer, hotellkomplekser utenfor bymessige områder og tilknyttet utbygging	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
d) Permanente campingplasser	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
e) Temaparker o.l.	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven.
f) Golfbaner som ikke omfattes av vedlegg I	Planmyndigheten. Plan- og bygningsloven
13. UTVIDELSER OG ENDRINGER	
Utvidelser eller endringer av tiltak nevnt i vedlegg II som kan ha vesentlige virkninger, jf. kriterier i forskriften vedlegg III.	Som angitt ovenfor.

VEDLEGG III. Kriterier for vurdering av vesentlige virkninger for miljø og samfunn

Planer etter § 3, jf. vedlegg II, anses å få vesentlige virkninger og skal behandles etter forskriften dersom de;

- a) vil komme i konflikt med områder som er vernet, midlertidig vernet eller er kunngjort påtenkt vernet etter naturmangfoldloven kap. V eller etter markaloven § 11,
- b) vil komme i konflikt med kulturminner eller kulturmiljø som er fredet, midlertidig fredet eller foreslått fredet etter kulturminneloven, eller hvor det finnes eller er stor sannsynlighet for å finne automatisk fredete kulturminner som inngår i et kulturmiljø med stor tidsdybde,
- c) vil komme i konflikt med laksebestander som er omfattet av ordningen med nasjonale laksevassdrag og nasjonale laksefjorder,
- d) utgjør en trussel mot en utvalgt eller truet naturtype av verdi A eller B, truet eller prioritert art, eller mot økologisk funksjonsområde for en prioritert art,
- e) vil komme i konflikt med naturområder som er særlig viktige for friluftsliv,
- f) vil komme i konflikt med særlig verdifulle landskap, villmarksområder eller vernede vassdrag,
- g) vil komme i konflikt med statlige planretningslinjer, statlige planbestemmelser eller regionale planbestemmelser gitt i medhold av lov av 27. juni 2008 nr. 71 eller gjeldende rikspolitiske bestemmelser eller rikspolitiske retningslinjer gitt i medhold plan- og bygningsloven av 14. juni 1985,
- h) vil komme i konflikt med utøvelsen av samiske utmarksnæringer, eller er lokalisert i reindriftens særverdiområder eller minimumsbeiter og kan komme i konflikt med reindriftsinteresser, eller på annen måte kan komme i konflikt med reindriftens arealbehov,
- i) innebærer større omdisponering av landbruks-, natur- og friluftslivsområder eller områder som er regulert til landbruk og som er av stor betydning for landbruksvirksomhet,
- j) medfører vesentlig økt belastning av luftforurensning, støy eller lukt, eller vesentlig forurensning til jord, vann eller sedimenter eller vesentlig stråling,
- k) medfører vesentlig økning av utslipp av klimagasser,
- l) medfører risiko for alvorlige ulykker, ras, skred eller flom,
- m) vil få konsekvenser for befolkningens helse eller helsens fordeling i befolkningen,
- n) vil få vesentlige konsekvenser for befolkningens tilgjengelighet til uteområder, bygninger og tjenester,
- o) påvirker vesentlig miljømessig sårbarhet, naturens tålegrense eller områder der fastsatte grenseverdier er overskredet,
- p) vil få vesentlige miljøvirkninger i en annen stat

Ved vurderingen av om tiltaket faller inn under kriteriene i bokstav a til p skal det ses hen til:

- tiltakets størrelse, plassering eller egenskaper, herunder bruk av naturressurser eller produksjon av avfall
- samvirke med andre planer og gjennomførte, vedtatte eller planlagte tiltak og
- virkningenes omfang, kompleksitet, varighet og reversibilitet.

VEDLEGG IV. Rammer for krav til innhold i konsekvensutredningen

Konsekvensutredningen skal i nødvendig utstrekning omfatte:

a) Redegjørelse for planen:

- Innhold og formål med planarbeidet
- Planen skal begrunnes og det skal redegjøres for følgene av ikke og realisere planen (0-alternativet).
- Det skal angis en tidsplan for gjennomføring.
- En redegjørelse for forholdet til nasjonale miljømål, stortingsmeldinger eller lignende, kommunale, regionale og nasjonale planer som er relevante for den aktuelle planen, samt for relevante mål fastsatt gjennom rikspolitiske retningslinjer eller bestemmelser, statlige planretningslinjer eller bestemmelser, regionale planbestemmelser, og hvordan disse er tatt hensyn til.
- En oversikt over offentlige og private tiltak som er nødvendige for gjennomføring.

b) Konsekvensutredningen:

Med utgangspunkt i en beskrivelse av viktige miljø- og samfunnsforhold skal det i konsekvensutredningen gis en beskrivelse og vurdering av virkningene som planen kan få for miljø og samfunn, herunder:

- Kulturminner og kulturmiljø
- Naturmangfold, jf. relevante bestemmelser i naturmangfoldloven
- Friluftsliv
- Landskap
- Forurensning (utslipp til luft, forurensning av jordbunn og vann, støy)
- Klimagassutslipp
- Vannmiljø, jf. relevante bestemmelser i vannforskriften
- Sikring av jordressurser (jordvern)
- Samisk natur- og kulturgrunnlag
- Transportbehov, energiforbruk og energiløsninger
- Tilgjengelighet for alle til uteområder og gang- og sykkelveinett
- Beredskap og ulykkesrisiko, jf. plan- og bygningsloven § 4-3
- Risiki ved havstigning
- Barn og unges oppvekstvilkår
- Befolkningens helse eller helsens fordeling i befolkningen
- Kriminalitetsforebygging
- En beskrivelse av arkitektonisk og estetisk utforming, uttrykk og kvalitet
- For planer som kan føre til vesentlig påvirkning av konkurranseforholdene skal konsekvensutredningen omfatte vurderinger av dette

Det skal redegjøres for samvirke mellom ovennevnte forhold.

For planer som kan få vesentlige miljøvirkninger i en annen stat skal det gis en særskilt redegjørelse for disse virkningene.

Samlede virkninger av planen sett i lys av også andre planlagte, eksisterende og/eller vedtatte planer eller tiltak i influensområde skal vurderes. Der hvor reindriftsinteresser blir berørt, skal de samlede virkningene av planer og tiltak innenfor det aktuelle reinbeitedistriktet vurderes.

Når det gjelder relevante strekpunkt ovenfor skal det gis en kort redegjørelse for datagrunnlaget og metodene som er benyttet for å beskrive virkningene, herunder usikkerhet knyttet til innsamling og bruk av data og metoder.

Det skal gis en vurdering av og i nødvendig grad utredes relevante og realistiske alternativer, herunder alternative lokalisering, og virkninger av disse. Anbefalt alternativ skal begrunnes.

Det skal i konsekvensutredningen gis en vurdering av behov for og forslag til:

- Nærmere undersøkelser før gjennomføring av planen.
- Undersøkelser og tiltak for å overvåke og klargjøre de faktiske virkningene av planen.